

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2,40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz utca nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Triumful cooperăției.

De Vasile C. Osvadă.

Cu douăzeci de ani în urmă, pe când înțelegerea germană și istețimea olandeză luptau cu energie să întrupeze salvatoarele idei cooperatice, concretizate în acțiunea țesătorilor din Rochdale — neamul nostru românesc era pe deantregul străin de această puternică armă a organizației și egalizării economice.

Cartea lui Raiffeisen cu informații practice asupra formării și administrării tovarășiilor, când a fost tradusă, poate întâmplător prin reposatul Dr. Aurel Brote — multă vreme a rămas vrăfuită în magaziiile vechiului „Institut tipografic” din Sibiu, depozitarul de pe vremuri a editoarei Reuniuni agricole române din comitatul Sibiuului. Brote, profesorul Comșa, Victor Tordășianu și alți propovăduitori entusiști — cel puțin la început în mijlocul generalei neinteresări, abia își vor fi dat seama că s'au înrolat soldați credincioși unui drapel, chemat să ducă la izbândă prin o conștientă organizare economică făcută cu sprijinul cooperățiunii.

În România la fel a pornit pe drumul cooperativ entusiastul dascăl Dumitrescu Bumbăști.

În Bucovina tot așa — până la ivirea neuitatului Filimon.

Aici, la Români ardeleni, întreaga mișcare cooperativă a fost primită la început, și e tratată chiar și azi, cu un zîmbet umilitor.

Rînd pe rînd s'au făcut încercări — când mai naive, când mai puțin înțelegătoare, pentru întruparea ideilor cooperatice. La Blaj, la Sibiu și în alte părți s'a încercat imposibilitatea să se dea ideilor cooperatice cadrele societății pe acții. Ba părintele Ion Costin a fost încercat la Sibiu întovărășirea meseriașilor — dela oraș — în cadre raiffeisienne, începând activitatea unei tovarășii de consum cu un capital de 600 cor., în vreme ce numai rafturile prăvăliei au costat peste 1000 cor. — aproape dublul întregului capital!

Naivitatea, dar mai ales eșecul acestor încercări — partea lor materială aici nu ne preocupă — au avut în definitiv și latura favorabilă mișcării cooperatice:

S'au găsit oameni care să scruteze cauzele eșecurilor.

Din aceste scrutări credem noi, izvoarește în mare parte preocuparea noastră cooperativă. Doar e firesc că atunci, când scrutezi cauze să nizuiești a-ți găsi o îndreptățire ca să spui o vorbă. Se înțelege că în același timp cuceririle extraordinare a cooperățiunii au format și formează obiect de studiu și apoi de admirație a tuturor gregarilor ce să inrolează sub drapelul cooperativ. Procesul ideilor cooperatice la noi Români e din cale afară

semnificativ și poartă întreg timbrul anomaliiilor existente în viața noastră publică.

Nouă ni-se pare că în lupta noastră pentru existență nu se face deosebire între două soiuri de vorbărie: între vorbăria care e paravanul lipsei de acțiune și între vorbăria care întreține o agitație.

Din această regretabilă lipsă de selecțiune, alături cu nenorocita situație politică, se găsește și complexul preocupărilor noastre economice care nu poate găsi o mai potrivită înțelegere decât în cooperăția adevărată.

Orice vorbărie — să-i zicem așa, să nu supărăm pe nime — prestată în interesul agitației cooperatice, a fost primită la noi drept mîncărime de limbă ori de condeiu, chemată să slujească ori ca paravan de lipse intelectuale ori ca punțiță de interese personale.

Și acest fel de judecare a fost și cel mai comod și cel mai adecuat — în împrejurările date. Căci altcum, demult să cerea primenirea, înlocuirea frazelor cu frazele prea mîndru sunătoare.

E natural că vorbăria pentru agitație își are o margine — după care numai întruparea, numai făptuirea poate urma, dacă nu vrem să compromitem o idee, fire-ar aceea oricât de altruistă.

Aici, în această ordine de idei găsim noi, gregari modeste, triumful cooperăției române ardeleni, prin cel

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA”

Viața aiurea.

— Foiță originală a „Tribunii” —

Fântâna monumentală din Roma. — Populația Romei și această fântână. Frumosul și poporul italian.

De Pompiliu Robescu.

Sântem așa de departe — etnologicamente — noi de Italia; atâtea și atâtea piedeci ne despart de dânsa: atât de puțin contact avem cu națiunea — soră, încât pe locuitorul său, pe italian, nu-l cunoaștem decât ori ca harnic lucrător, ori ca minunat cântăreț, ori ca anarchist, în înțelesul cel rău al cuvântului. Sufletul italianului, în nenumăratele sale manifestațiuni, se cunoaște foarte puțin la noi: câteva nuvele traduse din fugă în gazete; unul sau două romane; două-trei piese de teatru, cari, dacă nu mă înșel mai mult n'au plăcut. Din acest puțin material psihic, nu ne putem face o justă idee despre sufletul acestei națiuni.

Îngăduiască-mi numeroșii cititori, ca din când în când, și de comun acord cu conducătorii „Tribunii”, să le prezint câte un colțisor din manifestațiile sufletesti ale firei Italianului, să le ilustrez cu fapte petrecute reflexul sufletului acestui popor atât de bun, atât de vioi, atât de viguros și atât de cald în manifestațiile sale: Cu un cuvânt, un fel

de cinematograf pe care eu îl voi prezenta cititorilor noștri, cu „vederi după natură”, cum se zice în limbajul cinematografului.

Este în Roma o piață numită la *Piazza delle Terme*, cu o fântână monumentală, numită la *fontana delle Naiade*.

Piața, largă, grandioasă ocupă un spațiu întins dintr'o mică parte din renumitele băi — Terme — ale împăratului Dioclețian.

Zisei că piața ocupă un spațiu întins dintr'o mică parte. Paradoxul acesta, celor ce nu cunosc Termele lui Dioclețian, li-s'ar părea o enormitate, și totuși, piața aceasta vastă, ocupă numai o foarte mică parte din Terme, din acele enorme băi, pe a căror întindere, în Roma actuală, s'au construit patru strade, actuala Gara Centrală a Romei, o școală, o biserică, o parte a ministrului de finanțe, o mănăstire, frumoasa colonadă semicirculară a Exedrei, în plus că au rămas încă atâtea ruine usitabile, de a încăput în ele Muzeul Național și toată Expoziția arheologică prezentă, care coprinde toate monumentele istorice ale întregului Imperiu Roman, culese din toate părțile lumii.

Minunat este efectul ce această piață produce privitorului!

De o parte, clădirea modernă a Exedrei: porticul măreț, cu coloanele lui uriașe, cu zidăria nouă, cu vulturii d'asupra coperișului ce par vii, gata să-și ia sborul, cu via Națională ce taie în două linia regulat-curbă a porticului: — de această parte zidurile mohorâte ale Termelor: ruine uriașe, cari își

înaltă spre cerul senin, resturile mărețe ale rămășițelor zidurilor lor, crîmpeie gigantice rămase din construcții de ciclopi, cu cărămizile lor goale, fără tincuială, înegrite de aripa vremii, care de atâtea sute de ani fâlfăie peste ele și peste Roma, însemnând drumul fatal al firei.

În două părți opuse și separând una de alta zidăria cea veche de cea nouă, câte un grup de arbori, — stejari ce stau vecinic verzi și chiparoși cu frunzele de un verde închis, aproape negru, despart par'că lumea nouă de cea veche, Termele antice de Exedra Modernă, și cu verdele închis al lor, și cu prezența lugu-bră a chiparoșilor, par un semn de doliu și o barieră între cele două zidării cari însemnează două epoce așa de deosebite, nu numai din viața Romei, dar din viața lumii întregi.

Și în mijlocul pieței, oare cum ca să împace deosebirea cea mare dintre clădirile ce o limitează, s'a făcut o fântână, o fântână monumentală, care cu mișcarea vie a apelor sale spumegânde și cu frumusețea desăvârșită a momentului, face linia de unire între Terme și Exedra și completează frumusețea pieței.

Mario Rutelli, un sculptor de mare talent, a idealizat această fântână; comisiunea artistică însărcinată cu examinarea operilor prezentate la concurs, a ales pe aceia a lui Rutelli, iar consiliul comunal al Romei, a dat însărcinare artistului de a duce la fine, ceea ce făcuse în mic.

Patru *Naiade* goale, trebuiau să împodobească această fântână; și când lucrarea a

mai nou dar generos al marelui Vasile Stroescu.

Se știe anume că Vasile Stroescu a dat zilele aceste 50000 coroane pentru mișcarea cooperativă a Românilor din statul Ungar.

Ce-a făcut un *Károlyi* pentru operația ungurească; ce-a făcut nobilimea bucovineană și ce-a făcut guvernul României, pentru operația românească d'acolo — a venit să facă în partea materială Vasile Stroescu, pentru operația românească din statul Ungar.

Ridicată odată mișcarea noastră cooperativă la cinstea unui dar de 50 mii coroane și asta din partea celui mai înțelegător român — triumful acestei operații este pe deplin asigurat.

Oricare ar fi forma întrebunțării acestui dar — e incontestabil că va stabili o reală apreciere a mișcării cooperative.

Și dela această apreciere până la înrolarea tuturor adevăraților forțe — este numai un pas.

Că în aceasta conștiință și organizată muncă vom găsi forțe lucrative și puteri sprijinoare — sântem pe deplin convinși.

Așa fiind, ne facem o deosebită bucurie când acum la sărbătoarea *învingerii* vestim:

Triumful operației la Români din statul ungar.

Alegerea dela Ighiu. Din Budapesta ni-se telegrafiază: Eri, Marți, Curtea de casafie a început desbaterea contestării alegerii dela Ighiu, unde candidatul guvernamental Szász a fost proclamat „ales“ cu majoritate de 1 vot față de candidatul naționalist Dr. A. Vaida-Voevod. Majoritatea aceasta a fost câștigată cu prețul celor mai mari volnicii,

fost gata, și când după scândurile ce încunjurau fântâna ascunzând ochilor curioși lucrarea ce se făcea, artistul a concediat pe lucrătorii ce isprăviseră, în consiliul comunal al Romei, pe atunci clerical, s'au ridicat murmure și voci de protestare, contra formelor goale ale naiadelor. S'a zis că nu sânt destul de pudice acele femei, că sânt prea goale, și că ar produce o ofensă a bunului simț; iar ca rezultat: fântâna a rămas mult timp ascunsă de scânduri, căci Comuna Romei nu se hotărâ s'o inaugureze.

Poporul însă, aceea putere suverană, aceea turmă bună și blândă până nu se revoltă, poporul Romei a așteptat cu răbdare, și când a început să i-se urască, a început să murmure și el, a început să protesteze, a început să ceară fântâna ce se făcuse pentru el, popor, — și într'o bună zi, poporul acesta a năvălit în Piazza delle Terme, a dărâmat scândurile și a desvălit el fântâna.

Pentru iubitorii de istorie: aceasta s'a petrecut în 1901.

Azi, nimeni nu se mai scandalizează de formele goale ale naiadelor, ba li se admiră eleganța mișcărilor, armonia liniilor corpurilor lor nude, rotunditatea perfectă a formelor, cu atât mai frapante, cu cât fiecare din ele este însoțită de câte un monstru marin, ale cărui forme sânt oribile, dar foarte artistic interpretate de Rutelli.

În Italia vorba „frumos“ — *bello* nu are jinită.

ceea ce a îndemnat alegătorii români să contesteze alegerea. Petiția întâi a fost respinsă pe motive de formă. Petiția nouă, prezentată a doua oară, a ajuns eri la desbatere.

Apărătorul alegerii, avocatul Dr. Teteltleni Armin a cerut și de data aceasta respingerea petiției, excepționând forma ei. Petiția a fost însă admisă.

Aparătorul alegătorilor români dl Dr. Aurel Vlad a schițat apoi motivele pe cari se bazează petiția, arătând cum mulți alegători români au fost oprți dela votare, iar alte multe voturi au fost cumpărate. Dl Dr. A. Vlad a cerut casarea alegerii.

În ședința de azi, Miercuri, s'a continuat desbaterea.

Libertățile cetățenești în Ungaria. Ziua de 1 Mai de mult e ziua muncitorilor, când pentru 24 de ore înceată orice muncă a brațelor harnice. De mult, ziua aceasta e pentru sutele de mii de muncitori ai țării prilej de bucurie și veselie și nădejde într'un viitor mai bun.

Partidul social-democrat din Oradea-mare, voind să sărbătorească această zi a lor, a anunțat poliția din Oradea-mare că la 1 Mai, după amiază, ca și în trecut partidul social-democrat va organiza o manifestație, trecând în ordine militară prin stradele principale către locul de întrunire.

Până acum nici în pașalâcul contelui Tisza n'a fost tăgăduit acest drept, dar de data aceasta prefectul poliției — poate pentru a câștiga grația „leului dela Geszt“ — n'a încuviințat manifestația, pe cuvânt că împiedecă circulația.

Impotriiva opreliștei acesteia s'a făcut apel.

Croația și discuția bugetului. Deputații croați au sosit în număr mai mare la Budapesta și au hotărât să iee și ei cuvântul la bugetul ministerelor de agricultură, de comerț și finanțe.

La bugetul ministerului de agricultură va vorbi Dr. Turkovics, cerând înființarea unei academii de forestieri pentru Croația.

Se admiră totul: cerul, un pom, o casă, marea, o statuie, o femeie, un luptător. Tot ceia ce ieste armonic ca forme, plăcut ca privire, simpatic ca simțire, dragălaș ca impresiune, în Italia se admiră și constituie frumosul, acel frumos care se privește și se gustă numai din punct de vedere sufleteș, deci numai din punct de vedere artistic.

Poporul italian ieste născut într'o regiune frumoasă — nu se zice mereu: Italia, paradisul Europei? — sub un cer senin, de o limpezime fără pereche. Viața copilului începe înconjurată de frumosul naturii; când privește în jurul său, ochiul întâlnește frumosul operelor de artă făcute de oameni, astfel că toată firea sa, toată simțirea sa ieste plină de senzația frumosului.

Dacă te duci Duminica prin muzee și prin pinacotece, vezi lume din popor, bărbați cu mâinile noduroase, femei cu basma pe cap, copii cu gura căscată, uitându-se la statui și la tablouri, și spuindu-și unul altuia dacă cutare statuie sau tablou ieste frumos sau nu. Și judecățile ce iei dau despre operele de artă, nu sânt formulate conform cerințelor date de istoria artei; nu, sânt simple reflexiuni proprii, interpretări personale asupra frumosului ce văd și ce simt iei într'o sferă de artă. Și aceste reflexiuni sânt spontane, nu sânt lucruri citite sau studiate, sânt ca un reflex, ca un ecou al frumosului ce au imagazinat în sufletul lor, dela naștere, într'o țară frumoasă, sub un cer frumos!

Roma, 18 Aprilie 1911.

Situația politică.

Spre triumf. — Campania pentru votul universal.

E chestiune de câteva zile numai până să vedem flamura prevalenței ungurești fluturând victorioasă pe parapetele unității monarhiei. Primul ministru, contele Khuen Héderváry a anunțat deja în ședința de ieri a camerei apropiatul triumf al limbei ungurești în armată și n'avem nici un motiv de a ne mai îndoi de seriozitatea acestei prevestiri, atât de elocventă pentru viitoarea desfășurare a evenimentelor politice în nefericita Austro-Ungarie.

Pentru a înlesni — anunță zierele din Viena și cele din Budapesta — biruința punctului de vedere unguresc în chestiunea reformelor militare, va interveni chiar în clipa supremă binecunoscutul prieten al Ungurilor, însuși dl Schönaich, ministrul de războiu al Majestății Sale. Lui i-s'a rezervat rolul de a para întreg odiul cercurilor politice din Austria, dupăcum i-s'a rezervat acest rol trist și cu alte ocazii în trecut. Și oricât de incomensurabilă e în urmările ei fatale sacrificarea unei cardinale garanții a unității armatei — fapta aceasta de slăbiciune a cercurilor conducătoare nu are darul să mai trezească în amorțita conștiință politică a Austriei o reacțiune intensă, care să zădărnicească fatalul pericol și să pedepsească pe ceice sapă la temelile viitorului Austro-Ungariei. Nu, d-lui Schönaich și tovarășilor săi nu li-se va clinti nici un fir de păr. Ei sânt doar robiți de voința unui factor suprem, în fața căruia azi conștiința politică a partidelor din Austria e o forță mult mai puțin temută decât cea a stăruinței mereu potențate a imperialismului unguresc. Și d-nii Bienerth și Schönaich vor găsi un scut sigur în voința acestui factor.

Mâne, Joi, se vor relua tratativele, pentru a se termina deci cu triumful punctului de vedere unguresc. Limba de desbatere în procesele militare va fi pentru întreg teritoriul politic al Ungariei limba ungurească. Limba oficială de până acum, limba germană, va fi izgonită și până și soldații germani vor fi interogați cu ajutorul interpretului. Ne-o anunță aceasta, radioase, toate zierele ungurești astăzi și, repetăm, n'avem nici un motiv de-a ne îndoi de temeinicia speranțelor lor.

Zilele trecute partidul lui Justh a luat cu unanimitate hotărârea de-a primi fără nici o rezervă alianța cu socialiștii în interesul viitoarei campanii pentru votul universal. Hotărârea aceasta a făcut o excelentă impresie în țară, una cu atât mai nefavorabilă la partidele feudale. Vre-o câțiva deputați clericali, în înțelegere cu alții din partidul lui Kossuth, au și iscudit un mijloc în scopul de-a contracara efectul acestei alianțe. Ei vor anume să organizeze un »bloc al votului universal« — bine înțeles al votului universal stropit cu aghiazma »ideii«.

Pe culoarele Camerii și în cluburile politice nici nu este azi un subiect mai actual decât perspectiva campaniei lui Justh cu socialiștii. Atacurile la adresa aliaților curg potop, ceea ce nu pare a desminti de loc sorțile frumoase a celei dintâi adunări publice, pe care — dupăcum am mai anunțat de repețite-ori — vor organiza-o jus-

thiștii dimpreună cu socialiștii în Arad, Duminecă, în 30 Aprilie n.

Cu acest prilej orașul Arad va trăi una din zilele lui cele mai sbuciumate. În suita lui Justh vor veni vre-o 20 de deputați și alți aderenți din capitală și de aiurea. Socialiștii încă își vor avea oratorii lor, dintre cei mai reputați.

Un moment prea interesant, fără îndoială, asupra căruia ne vom concentra toată atențiunea, deși — după cum am mai spus — avem multe și întemeiate nedumeriri în ce privește ținta adevărată a acestei frății de arme, atât de nouă și de neobișnuită în țara aceasta a cameleonismului politic.

Din România.

Noaptea învierii în București. Noaptea învierii a fost sărbătorită în mod deosebit.

La Metropolie câte o companie din toate regimentele din Capitală, au venit încă dela orele 11 noaptea.

La orele 11 jumătate au sosit d-nii miniștri Al. Marghilomon, Ioan Lahovari C. C. Arion și M. Cantacuzino.

De asemeni d-nii generali Popovici, Gârdescu, Mavrocordat, Zottu, Gheorghiu, Dr. Mendonide, primul ajutor de primar al Capitalei, aghiotanții regali și princiari Baranga, Gratzoski, Grecanu și Anghelescu.

La 12 fără un sfert a sosit A. S. R. Principele Ferdinand, A. S. R. Prințesa Maria, A. S. R. Principele Carol și A. S. R. Prințesa Elisabeta.

AA. LL. au fost întâmpinate de I. P. S. S. Mitropolitul Primat Atanasie, P. S. S. Arhiepiscopul Evghenie Humulescu și d-nii miniștri.

La orele 12 noaptea I. P. S. S. Mitropolitul Primat a oficiat serviciul divin al învierii.

Răspunsurile au fost date de corul mitropolitului, sub conducerea d-lui N. Bănulescu.

În momentul când I. P. S. S. Mitropolitul Primat a vestit credincioșilor învierea Domnului, dela arsenalul armatei s'au tras 101 tunuri.

După oficierea serviciului învierii I. P. S. S. Mitropolitul Primat, asistat de P. S. S. Arhiepiscopul Evghenie Humulescu, a oficiat un nou serviciu religios «Polihron» pentru aniversarea a 72 de ani dela nașterea M. S. Regelui.

Și la acest serviciu divin a asistat A. S. R. Principele Ferdinand, A. S. R. Principele Carol, d-nii miniștri, aghiotanții regali și princiari, cum și reprezentanții tuturor autorităților.

Trupele înșirate în curtea Mitropoliei, sub comanda d-lui colonel Petala, au dat onorurile militare.

Serviciul religios s'a sfârșit la orele 4 dimineața.

Duminecă la orele 12 dimineața I. P. S. S. Mitropolitul Primat asistat de P. S. S. Arhiepiscopul Evghenie Humulescu și preoții sf. Mitropoliei au oficiat un nou serviciu religios.

La acest serviciu Evangelia a fost citită în opt diferite limbi.

Manevrele generale. Statul-major general al armatei a înaintat ministrului de războiu tablourile de mobilizare pentru manevrele din toamna viitoare.

Manevrele regale, care au fost amânate anul trecut, vor avea loc anul acesta în regiunea cuprinsă în județele Iași, Botoșani și Dorohoiu. Aceste manevre vor începe în ziua

de 24 Septembrie și vor dura cinci zile, și vor fi puse sub direcțiunea A. S. R. Principelui Ferdinand, general de corp de armată și inspector general al armatei.

La manevrele regale din toamna viitoare vor participa toate unitățile din corpurile III și IV de armată precum și cele opt regimente de roșiori repartizate în două diviziuni.

Trupele din corpul V de armată vor face manevre combinate în Dobrogea, iar trupele din corpul I și II de armată vor face manevre regionale pe brigade.

Scrisori din București.

Boemii. — Cei cari petrec. — Subiecte religioase. — După sărbători.

București, 12 April.

Totdeauna e așa în sărbători. Zgomotul orașului se potolește. Ulițele par amortite. Obișnuitele tipuri, cari la anumite ore își fac apariția între Capșa și palat, au intrat c'ân pământ. Discuțiile aprinse au încetat pentru o clipă. Cei cari le alimentau s'au retras în colțișorul lor, bucurându-se de învierea Domnului.

Și numai bieții boemi se plictisesc în aceste zile de sărbătoare. „Stăpânii grădinilor fără stăpâni” stau retrași într'un colțișor de cafea, visând castele în Spania, sau deșirând în mintea lor, preocupată totdeauna de planuri cari le întrec puterile, firul unei povești care a fost și nu mai este. Ochii lor au în aceste zile ceva din tristetea amurgurilor de toamnă, ceva din oboseala firei, atunci când bruma începe să cadă pe frunzele vestejite.

Ei au rămas aici. Pe ei nu-i chiamă nimeni nicăieri, pe ei nu-i așteaptă nimeni cu brațele deschise, căci ei n'au pe nimeni. Adecă au și ei pe cineva. Au sufletul lor frumos, la care țin, au convingerile lor deosebite de ale celeilalte lumi, au personalitatea lor și rid de „oamenii — cărămizi”, cari se potrivesc și se acomodează așa de ușor, ori și unde i-ai pune. Au îndrăzneala convingerii lor și au curajul de-a spune adevărul, manifestându-și adâncul lor dispreț pentru tot ce are simptomul lașității de cugetare.

Boemii! Câte concepții ciudate nu-ți amintește acest nume. Câtă poezie este în felul lor de viață, așa desordonată, plină de nevoi, de supărări și uneori de adevărate mizerii. Ei au rămas în Capitala cuprinsă de liniștea sărbătorească. Și în timp ce alții petrec în culbursorul, pe care norocul sau firea lor practică i-a ajutat să și-l facă, ei discută noile teorii literare sau sociale, dând, prin accentele lor viață localurilor ce altfel ar părea moarte.

Dar la marginea orașului e chef și veselie. Să învârtă scrinciobul, ridicând în slavă tineretul adunat să-și petreacă la „complex”. Așa-i Românul oriunde. De n'o petrece acum, la zi mare, apoi când să petreacă? Și locuitorii din părțile marginase ale orașului își dau seama că viața este scurtă și că totuș ar fi bine să nu regrete că n'au trăit-o.

În grădinile improvizate sună vioara, clarinetul își ia auzul și pământul se cutremură sub pasul apăsător al jucăușilor. Și e un icnit și-o voce bună, de par'că nu sunt aceștia lucrătorii năcăjiți de ieri, oamenii amăriți de năcazuri, cari lucrează mult, câștigă puțin și se hrănesc prost. Cu toate acestea în sufletele lor este atâta prisos de viață.

Dar „ai noștri”! O, ai noștri, transilvănenii veniți ca lucrători prin diferitele fabrici, ca servitori sau „funcționari mici” pela diferitele societăți sânt și ei în culmea veseliei. Au uitat năcazurile cari i-au făcut să piece de acasă, au uitat nevoile și greutatea prin cari

trec spre a-și agonisi ceva spre a-și putea scăpa moșioara ipotecată de acasă — și petrec.

La Comșa, la Pușchilă și la Făgădău sânt acum numai ardeleni. Unii cântă aceiaș doină trăgănată și tristă, care-ți vorbește de păsurile celui care pleacă în streini, de satul rămas acolo, de ochii cari au plâns la despărțire. Alții au format hora mare, ca-n satul lor de oameni mici cu năcazuri mari, au dat în lături grija și scriba și joacă de prăpădesc pământul. Își au lăutarul lor, care nu e țigan ci de regulă câte un bătrân ceteraș, cum sânt mulți prin satele noastre din Ardeal. El știe să facă sufletele să tresară și par'că-i ride inima văzând atâta tineret, care se însufletește la auzul cântecului lui.

Jocurile lucrătorilor ardeleni sânt de altfel cele mai animate totdeauna. Singuri ei strigă, ei au chiuituri cu înțelesuri, cu aluzii, cu ironii la adresa cutărei fetișcane, care face pe grozava. Ei au jocurile cele mai originale și în privința asta nu pot sta alături cu dâșii decât Oltenii, cari petrec tot separați, ei între ei, în dealul Spirei, unde își au cartierul lor.

Ziarele de Paști au apărut, ca și altădată cu frumoase ilustrațiuni din Viața Mântuitorului. Au publicat articole în cari au înzistat asupra altruismului de care a fost condus fiul omului, relevând strălucitul exemplu de jertfă al lui Crist. Un lucru ciudat: De data aceasta ziarele n'au mai fost inundate de ploaia de poezii ocazionale, cu versurile lor banale, produs al unei inspirații sub — mediocre. Și poate a fost mai bine așa. De ce s'ar banaliza, de ce s'ar da prilej atâtor nechemăți să bagatelizeze un subiect așa de înălțător, cum e jertfa adusă pe Golgota, pentru ridicarea spiritului omenesc din noianul pătimilor? Celece se publicau cu această ocazie, numai parte din literatura noastră religioasă nu făceau. Dar avem noi în definitiv o literatură religioasă sau mai bine zis opere cu subiecte luate din viața lui Isus? Foarte puține.

Și este de minune că asemenea subiecte au fost neglijate, deși poporul românesc n'a avut în decursul veacurilor altă hrană sufletească decât cărțile bisericești. În ultimul timp adevărate bucăți literare inspirate din sentimentul religios s'au scris foarte puține. Vechii noștri scriitori n'au scăpat nici odată din vedere acest gând. Dacă n'au putut să ne dea ceva de seamă, vina nu este în nici un caz a lor. Scriitorii mai noi au părăsit această preocupare, deși avem atâtea talente înclinate spre misticism, cari ne-ar fi putut da bucăți de o adevărată valoare literară, bucăți, cari să rămână în literatura noastră. În ultimii ani cel puțin nu știu să se fi publicat alte adevărate poezii inspirate de sentimentul religios, decât rugăciunile lui Goga și duioasa rugăciune din noaptea învierii a d-nei Farago.

Și, când vedem ce opere au creat scriitorii străini, folosind motivele religioase, te întrebă cu nedumerire: De ce n'or fi reluând scriitorii de azi gândul bun al înaintașilor lor? S'ar plăti în clipul acesta o parte din datoria ce o avem față de cei mulți și buni, cari știu să creadă, să se închine și să aștepte. S'ar plăti o parte din datoria ce o avem față de poporul nostru, de frații noștri obijduiți. Căci, Doamne, multe le mai sântem datori acestora. Căci prin munca lor am văzut noi lumina și până acuma nici unuia dintre cei aleși ai acestui popor nu i-a strigat batjocuritor străinul:

— Neamul tău te-a dat mie!

Că ce au făcut străinii cu subiectele lor religioase poate să vadă ori cine, azi, când, grație lui Ciotori avem într'o elegantă traducere românească „Legendele lui Isus” scrise de celebra scriitoare suedeză Selma Lagerlöf. La noi scriitorii n'ar avea să-și bată capul ca să inventeze ei nimica. Subiectele, tot atâta de fru-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă = plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

moase circulă în popor, ca un material ce-și așteaptă maistrul care să-l utilizeze.

Orașul începe să se trezească. Sântem a treia zi de Paști. Negustorii și-au redeschis magazinele. Furnicarul uriaș începe să se frământă cu acelaș zgomot surd. Tonul sărbătoresc al articolelor de gazetă se schimbă și el. Treuga Dei încheiată pentru ziua învierii s'a ridicat de acum până la sărbătorile Crăciunului. O bună parte din chestiile culturale vor fi abandonate, dându-se preferință știrilor politice de senzație. Chiar astăzi, ziarele au o înfățișare cu totul deosebită de cele de ieri.

Micile intrigi politice încep să-și facă loc în coloanele, cari, cu o nemilostivă lăcomie storc vraga atâtor forțe tinere. Aluziile încep să devină tot mai străvezii. Mâne atacurile vor fi date pe față cu o ușurință de nedescris. Din știrile publicate azi, cea mai îmbucurătoare este aceea despre primirea făcută de frații macedoneni escursionistilor români din regat.

Correspondent.

Camera.

— Ședința de Marți și Miercuri. —

Discuția în cameră urmează aceiaș alvie de interes ca și înainte de sărbători. În ședința de ieri guvernul a prezentat un nou proiect de indemnitate, cerind încuviințarea încă pe două luni a cheltuielilor curente, luând ca bază tot bugetul din 1910.

Proiectul, contrar așteptărilor, a fost admis atât în discuția generală cât și în cea pe articole. Reprezentanții partidelor și-au spus fiecare cuvântul de neîncredere pentru guvern, iar după aceste câteva cuvântări de rigoare parlamentară au mai ținut să vorbească, mai mult de dragul ansamblului, ministrul Lukács, în calitate de posesor al resortului de finanțe și contele Khuen-Héderváry, în calitate de șef al cabinetului.

Ministrul Lukács a mulțumit opoziției pentru că nu împiedică mersul regulat în gospodăria statului, a spus că guvernul urmează principiile progresiste și sociale în alcătuirea viitoarelor reforme impozitare, că legile referitoare la impozitele create de coaliție nu se pot pune în aplicare, din motive de ordin tehnic, că acțiunea de colonizare se va continua în curând și în sfârșit că contemplează o seamă de reforme salutare în ce privește pensionarea funcționarilor de deosebite categorii ai statului.

Contele Khuen-Héderváry a fost în situația să facă promisiuni și mai trandafirii partidelor ungurești. A spus că »tratativele referitoare la reformele militare se vor termina în curând și că guvernul va prezenta camerei în timpul cel mai scurt întregul complex al acestor reforme«. A ținut să accentueze deosebit contele Khuen că în aceste reforme, »legile și drepturile țării«, vor găsi un deplin teren de afirmare. Cu importanța acestui moment politic ne ocupăm la alt loc al ziarului nostru.

Dar contele Khuen a avut curajul să atingă chiar și chestiunea, atât de odioasă guvernului, a reformei electorale, zicând că numai după ce se vor fi rezolvit toate »chestiunile pendente« poate să-i vie și acestei maștere reforme rândul. Guvernul planuiește să înfăptuiască reforma pe baza votului universal. Tot perspectiva calendrelor grecești...

Ședința de azi.

Ședința se deschide la orele 10. Prezidează Kabos Ferencz.

Se continuă discuția proiectului de buget, trecându-se la bugetul ministrului de agricultură.

Raportorul Pap Géza, roagă camera să primească bugetul.

Iau cuvântul Bernáth Béla (contra), Tallián Béla (pentru), Frey János (contra).

La orele 1 și jumătate discuția se întrerupe și se procedează la alegerea juriului de incompatibilitate, pentru a judeca cazul deputatului Lévy Lajos.

Săptămâna patimilor la Viena.

Călătorule, oprește-ți pașii.

Potrivește-ți vocea; scutură-te de praf; netezește-ți părul, să nu cadă vre-o şuviță pe frunte; încearcă-ți mersul, potrivit bunelor maniere, să nu calci alături și cumpănește-ți vorba.

Dacă ești Român nu intra cu aceiași fiori, cu cari intri într-o metropolă, într'un focar al artelor și al splendorii. Nici nu-ți face multe închipuiri. Păstrează-ți cumpătul și nu-ți risipi sufletul în admirația celor ce o să vezi și o să auzi. Nu. Căci pentru noi nici Viena nu e mai mult decât un orașel românesc de provincie. Văpaia vieții acesteia strălucește în depărtări. Nu însă pentru noi. Pentru noi sânt patimile mărunte, prejudecii, clevetiri ca în cutare colț al Ardealului.

Să nu primești invitare la masa cutăruia, că să suferă cutare. Să nu te prea aproprie în biserică de strana dlui învățător, că s'ar încurca popa în altar. Și dacă ți-ai curățit mărul de putreziciune și de coaje, trecând pe la poarta unui țaran conștios și isteț i-ai umplea inima notarului de bucurie. În fine, nu-i o virtute să-ți poți arunca lăturile peste gard și să-ți bășii găinile pe stratul de flori a vecinei? În provincie. În provincie e aurul razelor de soare și miros de primăvară. În provincie e natura care renaște, te renaște și te curăță. Și pretutindeni întâmpină drumul călătorului cor de păsărele. În Viena te iau în primire, români, cu glasuri stridente de păsări.

- Ce ești?
- Călător.
- Nu așa... cu cine ții?
- Cu Românii de treabă.
- Va să zică cu »Românul«.

— Lasă-mă în pace, dle, nu mă pisa, că u'am avut puțința pe unde am fost să mă informez de lucrurile cari vă agită.

— Ești un trădător, trageți consecvențele.

De ești mai simțitor, rabzi și înghiți. De nu, repezi în colțul gurii un suris părintesc și ripostezi: »stergete, că te-ai mănjit...« De ești mai malițios scapi prin tangentă cu vre-o alocuție baudelaire-iană: te-a scaldat mama duminitale când ai fost mic în sânge de priveghitoare?

I-ai tăiat vorba. Te-ai expus mâniei, dar, în fine, ai scăpat. Ți-ai rescumpărat o plictiseală și asta face mai mult ca în provincie. Mici ambiții, vânarea după partizani, »unul mai mult«. Aviz dela centru și zgândărări dela centru. Nestori cari nu pierd o ocazie fără să nu apară cu ramura de maslin, îmbietori, marimoși, cu aiere caesariene. În fine, ca ori și unde, stau și aici voinici, subșefi și viitori subșefi, căprari la pândă. Masă verde... pentru orientări strategice. Un observator pentru constelația taberei »noastre« politice Telescopul totdeauna în funcțiune. Pentru linți și prisme se îngrijesc căpeteniile. D. Vaida le mai împropetează, le mai variază. Și nu dau greș, sânt atât de măiestre încât și colorile din ultraviolet apar lămurit și intensiv în splendoarea lor transcendentă. În legătură cu starea de perfecție a acestui telescop să mai povestește următoarele:

Era în seara unei zile de sărbătoare. Dungi luminoase întredăiau în urcuș umbrele sării, ridicându-se când dintr-o parte, când dintr'alta a orașului. Apoi dispăreau sfărâmate în scinte. Ca un epilog a zilei de bucurie pentru copii se ridicau balonașe iluminate, pluteau în unde line, răspundeau cu tremurări ușoare curentelor din spaț. Cu cât volutul lor se micșora pentru ochii noștri, cu cât lumina lor roșie pălea, cu atât mai mult icoana lor aducea cu cea a stelelor. Astronomii noștri, preocupați cu probleme cerești nu băgau de seamă, că ziua ce se scurse era menită alaiului și jocului de artificii. Și ce credeți? telescopul nostru descoperea o nouă planetă în sistemul solar. Calculele nu mai aveau sfârșit. Ceea-ce se stecura din spusele chemaților, era, că planeta preschimbată în cometă va trece peste o sută și unul de ani peste casa »Tribunei« din Arad, lăsând în urmă atmosfera îmbibată de pucioasă. Dacă ar fi să credem vorbelor răutăcioase planeta n'a ajuns nici măcar vârsta, ridicolă pentru un corp ceresc, de 101 ani, ci și-a dat sufletul celor patru vânturi după o scurtă agonie de două ore. Iar lumina ei ce strălucea atât de viu în

calea eternității a căzut în picuri de stearină pe biletele de vizită ale gravului astronom...

Nu ne gândim să facem haz de loc, dar încercările de a preface chiar și Viena într'un conac de pricină românești, au luat proporții serioase. Ce vor fi ajuns orașelele noastre când lupta se desemnează în aceste contururi, aici, în umbra monumentelor, cari inspiră gesturi aristocratice, în focarul ideilor înaintate și a democrației intelectuale. Dar se vede, acum am început a deveni adevărați Români! Aceasta e firma noastră de a face gâlceavă și a ne îngheba în grupuri ostile. Înțelegem exclusivismul, înțelegem, că el e o condiție de viață a curentelor de renovare, aprobăm întru toate exclusivismul naționaliștilor din România. Vor fi și printre noi indivizi cu porniri spre așa numitul politicianism. Aceasta însă sânt în număr disparent. Noi, Ardelenii, trebuie să recunoaștem cu mândrie fondul considerabil de cinste din sufletul nostru, am trăit în suferință și suferința numai curății poate.

Exclusivismul nostru duce la terorizare. Unii dintre fruntașii noștri prea sufăr de imboldul cronic de a ne da orientări și informări, atunci, când a informa înseamnă a insinua, a ataca și apăra. Prea ni se învață mintea a căuta greșeli cu luminarea. Prea trecem în extrem, când credem, că trebuie dusă campania de extirpare contra tuturor celor ce nu cred la fel. Cel puțin cei ne angajați în nici o tabără să fie cruțați de asalturi...

Cea mai eclatantă dovadă de ce scriem e și o corespondență apărută de curând în »Românul« cu titlul »Poticniri« din Viena.

Nu ținem, Doamne ferește, să combatem principiul naționalist din aceea corespondență. Românii au cântecul și jocurile lor; alții nu le cântă, nu le joacă. Ele sânt expresia sufletului poporului nostru bogat și luminos — să le îndrăgim.

La o scrată într-o familie românească dela Viena, s'au cântat vre-o câteva minute târziu, la miezul nopții, »după nu știu al câtelea pahar de rachiu, bere și vin« cântece ungurești și s'a jucat ungurește. Se spune, că a fost o parodie, începută după epuizarea întregului repertoriu de cântece, de un tinăr (nepomenit în corespondență!) care atâta știa, o parodie ungurească și în viața lui n'a cântat altceva ungurește.

S'a mai cântat și altceva și s'a dat câteva acorduri de ciardaș. Și Dșoara începe să facă câteva ponturi.

— Nu așa, nu știi — sare un tinăr de dincolo (bine înțeles neamintit în corespondență) și joacă mai departe câteva minute. Și s'a sfârșit. Trebuia desaprobat, dar întâmplându-se în cerc familiar se putea tranșa toată afacerea pe cale privată. Iar nu să vii să arunci cu noroi în tineri cari nu merită aceasta soare, în fața publicului.

Nu mai e nici o îndoială; corespondentul, nou doctor de »buboafie« specialitate băbească, nu s'a năpustit asupra bursierului soc. pentru fond de teatru pentru acest păcat al lui, ci din alte pricină.

Unii domni nu pot vedea cu ochi senini ca cineva care nu intră în apele unei clici și încearcă să-și păstreze o neatarnare în vârtejul de simpatii și antipatii, — să aibă o bursă.

Adevărul e, că pentru Mărcuș nu se potrivește nimic din ce s'a spus în acea corespondență. De trei ani de când e în Viena, de câte ori a fost nevoie, Mărcuș și-a acordat concursul și nimic nu s'a înghebat în societatea românească fără ca el să nu ia parte activă. Dovadă încrederea unanimă cu care a fost ales și susținut ca președinte al soc. »România Jună«. Că a cântat, în floribus și ungurește? Dacă-l fi mai puțin vinovat chiar în puritanismul d-tale, dle corespondent, ridică piatra și aruncă în el...

(Mă iartă, frate Mărcuș; nu încerc să te apar. Am admirat totdeauna silința ta plină de zbuciumare și sfșeitoare revolta întru a-ți plivi sufletul de buruiana școlii ungurești și a-ți crea unul curat românesc. Tu cu torentul vocii tale poți clătina un corespondent... Eu scriind aceste șirte îmi apar liniștea. Și iată de ce? De te pui la vre-o cafea la Viena, azi nu mai poți înțelege ce cetești de gălăgie și punerea țării la cale românească. De plutește pe aripele vreunei melodii la Operă se găsește totdeauna un român care cu bunăvoință părintească să te coboare pe pământ cu vre-un »ai cetit articolul îngâmfat din...?«)

Pe semne, dl corespondent informează lumea despre păcatele lui Mărcuș, pentru că să nu audă glasul altor păcate mai mari. În conversația (cetește clipitul) familiilor românești, nemțeasca duce tonul. Pentru ce? Pentru că cutare fruntaș al coloniei, mare maestru în ale medicinei și sigur... de știința profesorilor de medicină și-ar învăța demoisella și turcește, pentru românește n'are domoisella timp; »Românul« însă n'are spaț (pentru așa veva).

Sperăm, că dl corespondent al »Românului« va avea timp să dea lecție cui trebuie. Atunci vom cădea de acord pe deplin, căci alte divergențe între noi nu pot exista.

Până atunci, d-sa, are »pic« pe Mărcuș și pe cea mai românește simțitoare d-șoară din Viena.

Ca într'un orașel de provincie românesc.

Guy Blas.

Pastoralele de Paști.

Două dintre pastoralele de Paști, pe cari le cunoaștem, a l. P. S. Sale Mitropolitului *Ioan Meșianu* și a P. S. Sale Episcopului *Ioan I. Papp* — s'au remarcat de astădată printr'o neobișnuită notă critică față de stările vieții noastre publice.

I. P. S. Sa Mitropolitul a biciuit tradiționala nepăsare a societății românești față de școală, pentru care nu se aduc convenitele jertfe, iar P. S. Sa Episcopul Papp a atins de asemenea o mulțime de anomalii sociale drept cauză a relelor cari bântuie societatea românească.

Ambele cuvântări arhieresti au fost întretășute cu vădite aluzii la criza morală prin care se pare că trece neamul nostru.

„Să nu mai aruncăm vina nemulțămirei noastre — zice P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp în pastorală de Paști — tot pe împrejurări neatrănătoare dela voința și puterea noastră; să nu aruncăm în toate cazurile vina nemulțămirii pe stăpânirea bisericească și lumească ori pe greutatea timpului, ci să recunoască fiesfecarele și să mărturisească pe față, că nemulțămirea noastră își are izvorul numai în orbirea sufletescă a neamului nostru, — căruia nu i a plăcut și nu i place din destul lumina și învățătura, dar și în stăbirea credinței lui în Dumnezeu și în răceala dragostei către biserică străbună; să recunoască că nemulțămirea provine din stricarea bunelor moravuri de odinioară, adică din lipsa de adevărată viață creștinească a poporului.

Spre a înțelege aceasta vină a poporului, este de prisos să ating scăderea, în multe locuri îngrăitorătoare, a numărului populației, fapt constat la conscrierea făcută la începutul anului acestuia și cu atât mai puțin se ating cauzele acestei scăderi ori cauzele cari turbură viața casnică, familiară și socială la o mulțime dintre voi, cauze vouă binecunoscute; dar în fața faptului, că sudoarea muncitorului în anii din urmă a fost răsplătită cu sudori îmbelșugate și cu prețuri bune, dați vă înșivă seamă: cât de mic este numărul aceloră dintre voi, care și au făcut în casa și familia sa vre-o rugăciune de mulțămire; cât de mic este chiar și dintre cei mai cu stare numărul aceloră, cari din prisosul lor, au făcut vre-o dăruire la biserică sa națională, la școala sa confesională atât de trebuincioasă pentru susținerea și întărirea neamului nostru; și cât de mic este și numărul aceloră, cari să fi ajutat pe săracii poporului, pe bolnavii neputincioși, ori pe orfanii ajunși la mila și la ajutorul neamului? Cercați apoi și veți afla: cum crește numărul aceloră cari, cu cât naintează în cinste și în avere trecătoare, cu atât le crește și trufia și cu atât se îndepărtează mai tare de Dumnezeu, fără să-și aducă aminte, că de au mult, ori puțin totul ce au, au numai dela Dumnezeu, care înalță și smerește; fără să se cugete la adevărul sfintei scripuri, că «bogații au sărăcit și au flămânzit, iar cei ce caută pe Domnul nu se vor lipsi de tot binele» ori măcar să-și aducă aminte, că tocmai orfanii nesocotiți de ei pot să le urmeze în moștenire precum s'a și întâmplat și se întâmplă adeseori.

Când astfel este fapt cunoscut, că nemulțămirea își are izvorul în îndepărtarea omului de Dumnezeu, de lumină și de adevăr, de care păcat omul s'a făcut vinovat nu numai prin negândirea de viitorul său și astfel prin negândirea de a-și îmbogăți cunoștințele de viață prin luminarea minții sale, — dar s'a făcut vinovat și prin lipsa dragostei vieții creștinești, adică prin călcarea poruncilor și neîmplinirea datorințelor și a sfintelor învățături ale bisericii noastre, — cum este și necercetarea regulată a bisericești, nesocotirea sfintei taine a cununiei și neîngrijirea de curățirea vieții sale trupești și sufletești, urmează de sine: că fiind cunoscute acum și cărările, cari duc la bucuria și mulțămirea, de care se bucură alte neamuri, focul nemulțămirei neamului nostru încă se va potoli

în momentul, când omul se va întoarce la lumină și adevăr, când adică își va plini cu credință și cu dragoste toate datorințele către Dumnezeu, către sine însuși, și către deaproapele.

Astfel să cugete fiesfecare dintre voi și nu numai să facă făgăduință tare, dar să și țină cu sfîntenia cuvenită făgăduința: de a începe și a duce de astăzi înainte o viață curățită de toate patimile, cari întunecă mințea, turbură inima și fac omul neputincios, de a duce viață fără prihană întru frica lui Dumnezeu. Și când astfel veți cugeta, și veți face, tot creștinul și astfel noi cu întreaga noastră biserică vom putea cânta cu bucurie: că astăzi prăznuim omorîrea morții, sfărmașia iadului și începerea vieții vecinice.

După cari toate, rugând pe milostivul Dumnezeu: să primească sfintele rugăciuni, să ne învrednicească a lăuda și a mări cu inima curată aceasta sfântă înviere, cuvintelor mele să le dea intrare la auzul și să le fac loc de roade creștinești în inimile voastre; să ferească toate orașele, cetățile și satele, deci și pe noi și iubita noastră patrie de foc, holeră, de secetă și de alte nenorociri; îl rog totodată: să vă binecuvinte pe voi, pe bătrînii și pe tinerii voștri, pe bărbați și pe femei, pe avuți și pe săraci depotrivă, cu darurile dragostei sale părintești; să surpe pârtelele vrăjbei și să întărească pacea între voi toți, ca astfel sfântul praznic de astăzi să-și petreceți acum și la mulți ani, tot cu mai multă mulțămire și veselie creștinească Amin.

Șezătoarea dela Duminecă Tomii.

Față de șezătoarea dela Dumineca Tomii se arată în toate cercurile românești un imens interes.

Repetăm cu insistență rugarea noastră ca ceice vreau să ia parte la banchet să se anunțe cel mult până Vineri, altiel nu vor putea lua parte la acesta.

Banchetul va avea loc la ora 1 în Crucea-Albă. Tacîmul 6 coroane.

Scriitorii vor sosi în Arad, Sâmbătă cu acceleratul de 4 d. a. Fiind în ziua aceasta mare aglomerație la hotele, nu putem garanta camera decât pe seama aceloră cari ne avizează dinainte.

Seara la ora 8 va fi în restaurantul dela Crucea-Albă seara de cunoștință.

Damele sunt din nou cu insistență rugate să participe în costum național.

Șezătoarea va avea loc Duminecă seara în Crucea-Albă. Inceputul la 8.

Invitări speciale nu se fac și pe această cale e rugat întreg publicul românesc să participe la aceste serbări culturale.

Din „Monitorul oficial“.

— Dela 23, 25 și 26 Aprilie. —

Mihail Șandru, general de brigadă, comandantul brigadei de infanterie nrul 31 la cererea proprie a fost trecut la pensie. Cu acest prilej Maj. Sa i-a acordat titlul și caracterul de general de divizie feldmareșal-locotenent și i-a dăruit crucea de cavalier al ordinului Leopold.

Cornel Cocian, notar la judecătoria de ocol din Homonna, și Alexandru Birtolon, notar la judecătoria din Hunedoara, au fost numiți substituiți de procurori la judecătoria lor.

Oi pierdute.

Gheorghe Moldovan, jandarm, domiciliat în Borgo-Prund, și-a maghiarizat numele în «Mészáros».

Scrisori din Paris.

Sărbătorile Paștelui... — Criza politică și socială. — Un polițist francez, hoț și criminal. — Trista poveste a lui Charles-Louis Philippe!

Paris, în 18 Aprilie.

Serbătorile Paștilor și-au tremurat, odată mai mult, razele de aur de-asupra înghesuelii Parisului. Platanii din Luxemburg și castanii de pe Câmpiile Elizee au simțit din nou fiorul primăverii. Invierea Domnului. Reînvierea firii. Ciripite de păsări umple văzduhul.

Mi-am scaldat privirea în albastrul cerului. Peste tot azur neprihănit. De-asupra domului aurit al invalizilor un singur nor alb; și am avut iluzia că văd cămașa de in a lui Christ fălăind în înălțimi „Pace vouă în cer și pe pământ!“...

Dar pacea dulce ce se pogora de sus, s'a oprit pe acoperișurile caselor. Căci pe pământ ciocnirea aprigă a intereselor curente nu s'a întrerupt nici în ziua sfântă de Paști. Parisul a urmat să găfăie în luptă ca un uriaș. Cu toată mulțimea gătită frumos ce se scurgea pe străzi ca un șuvoi neîntrerupt, cu toată înghesuală de pe vaporazele Senei, cu tot furnicarul de lume din Bois de Boulogne, activitatea de toate zilele nu s'a liniștit pe de-antregul. Ași fi dorit să zăresc străzile mai deșarte și casele învălitate într'o atmosferă mai solemnă, să bănuiesc mai multă pietate în dosul zidurilor. Până la trei după amiază, am văzut pe răscruci negustoresele de zarzavaturi strigându-și marfa din cărucioare. Unele prăvălii nu și-au tras obloanele decât la sfîntitul soarelui. Ici, colo, pe schelele clădirilor neisprăvite zidarii își vedeau de lucru fluierînd. M'am uitat pe fereastră la casa de peste drum și am văzut lucrătoarele spălătoriei din față călcând rufe cu zor... Și era Dumineca Paștelui!...

...Ce rău îmi pare de nepăsarea asta a frumosului, a scepticului Paris! Locuitorii orașelor mari o rup pe zi ce trece cu blânde tradiții ale trecutului. Mă înșel eu, ori în copilăria mea, bronzul dela Notre Dame răsuna mai sonor în noaptea dulce a ajunurilor de Paști. Azi, uruitul brutal al luptei pentru trai înăbușe dăngătele de clopot. Frigurile speculațiilor de tot soiul au făcut din Bursă templul sfânt. Ce templu nelegiuit și sgomotos! Intocmai ca zeița Kali, el cere jertfe alese printre închinătorii lui. În vremea asta turnurile catedralelor stau triste, și părăsite, nici un ochiu nu le încălzește cu razele credinței. În Dumineca de Paști, am asistat la liturghia din biserică Saint Ferdinand, o bisericuță veche dar solidă, în Avenue des Termes. Alături de ea e o băcănie. La ieșire, sub razele calde de soare, în acea dimineață de primăvară, l-am văzut pe băcăn, năvălit de mușterii, certându-și cu furie sluga, în vreme ce împacheta cu iuteală marfa cumpărată. Așa mi-a făcut de rău chipul lui încrunțat de lăcomia câștigului, în vreme ce sunetele dulci de orgă ieșeau, slabe și suspinate, pe ușa bisericești, în stradă...

Dar ritmul precipitat al Parisului nu poate înăbuși svonorile alarmate ce se împrăștie din sferele înaltei administrații. Franța trece prin momente critice, foarte critice. Cele mai neplăcute evenimente politice și sociale au loc în același timp. În provincie revoluția vierilor din Champagne, cu vărsări de sânge; la Paris neorînduelile grave dela ministerul afacerilor străine. Înaltul funcționar Hamora e convins de dilapidări grave; tînărul funcționar Rouet a vândut ovreiului Maimon documente secrete ale Franței. Se vorbește chiar că alianța cu Rusia ar fi compromisă din această pricină. De altă parte, scandalul decorațiilor: dl Valeni, un important slujbaş al statului, a fost descoperit că-și trafica în mod nerușinat pozițiunea, vânzând decorațiuni... În sfîrșit, influența Franței e grav sguduită în Maroc, în lupta cu rebelii. Nu e vorba, dacă îi s'ar da toată libertatea, Franța s'ar însărcina să pacifice regiunea nord-africană în 24 ore. Dar puterile, și mai ales Germania s'ar alarma, referindu-se la tratatul dela Algesiras.

O grea criză politică și socială! Datoria Republicei ar fi să înceapă o energică primenire a slujbașilor corupți. Să calce în picioare

orice influență, și să procedeze la asanarea moravurilor politice. Numai așa s'ar evita o complicație internă — și externă — cât se poate de neplăcută.

O spun sincer: niciodată n'am citit romane senzaționale ca acelea pe cari presa pariziană le-a înregistrat în ultimul timp. Ele au marele merit de-a fi trăite. V'am atras atențiunea, în corespondența mea trecută, asupra falsului gentilom bigam, care și-a însușit un titlu și o avere care nu-i aparțineau; paralel cu această aventură v'am expus cazul adevăratului gentilom, pe care mizeria l'a redus la brutală meserie de hamal. Azi, am a vă comunica o altă întâmplare nu mai puțin bizară nu mai puțin „romantică”, ca să mă exprim astfel. Ea n'ar fi trecut prin mintea nici unui romancier polițist. Nu, nici Gaborian, nici Conan Doyle, nici Maurice Leblanc, n'ar fi născocit năstima aventură de mai jos...

La serviciul siguranței a Parisului, era atașat printre alții și faimosul detectiv Warzé, pe care știi să l'au supranumit „Nick Carter”, grație dibăciei de care dăduse dovadă. Când era vre-un asasinat dificil de anchetat, când crima era învâlită în cel mai profund mister, Warzé era însărcinat cu descoperirea ei. Succesele repurtate de dânsul sunt numeroase. Curajul său și admirabila facultate pe care o avea de a-și însuși personalități diverse — sunt legendare. Warzé trăia în mijlocul lumii mari; el se deghiza ca apaș și avea cunoștințe printre figurile cele mai suspecte, din îngrozitoarele taverne pariziane. Oare ce s'a întâmplat cu două zile înainte de-a vă scrie această scrisoare? Serviciul siguranței, a făcut o descoperire senzațională; Warzé, admirabilul detectiv, Warzé polițistul fără păreche, era de fapt banditul cel mai primejdios. Rolul său de polițist era numai o mască; el se adăpostea în dosul ei ca să lucreze mai cu siguranță. Intreaga poliție a Parisului era în realitate complicele său inconștient.

Nu de mult s'a comis un furt, în prejudiciul unui negustor din împrejurimile gărei de Est. Hoțul a luat cele mai mari precauțiuni — el nu putea fi descoperit. Serviciul siguranței l'a însărcinat pe Warzé cu căutarea lui. Și Warzé, a pus mâna atunci pe el, într'adevăr. Dar... cei 15.000 lei furati, au trecut din buzunarul hoțului în acela al polițistului...

Această descoperire a pus pe gânduri poliția Parisului. Ea s'a întrebat, și cu drept, dacă aceasta e singura pungășie a detectivului ei favorit. O anchetă prudentă s'a deschis în umbră. Și s'au aflat fapte îngrozitoare pe socoteala lui Warzé: Anul trecut s'a găsit în șanțurile fortificațiilor, o femeie ucisă și mutilată cu bestialitate. Asasinul ei este tot Warzé... Și mă cutremur când mă gândesc de ce e capabilă cruzimea omenească, când este servită de o inteligență ascuțită. În momentul acesta, detectivul bandit este căutat pretutindeni. Vă voi comunica la timp urmările acestei afaceri senzaționale — bine înțeles, dacă istetșul criminal se va da prins...

Acum trei ani, într'o zi frumoasă de primăvară, am intrat în tovarășia unui ziarist parizian, la marele bazar din dosul lui Hotel de Ville, ca să-mi cumpăr o tabacheră, dacă nu mă înșel. Înainte de a pătrunde în prăvălie, tovarășul meu s'a apropiat de un vânzător însărcinat cu manipularea reionului de pe trotuare, căruia i-a strâns mâna, și cu care a stat câțva de vorbă. Vânzătorul era un om mic și slab, cu fruntea boltită, cu fața palidă și tristă, și al cărui zimbet era de o nespūsă blândete... Amănuntele acestea mi-le-am amintit mai târziu, căci în momentul acela, abea de le băgai de seamă. După ce mi-am isprăvit tirgușile, am eșit în strada clădită de soare, și am mers tăcut alături de tovarășul meu prin mulțimea deasă și grăbită — „Ai auzit de Charles-Louis Philippe? mă întreabă deodată jurnalistul. — Firește că da, i-am răspuns; am citit de dânsul câteva nuvele admirabile. E unul din cei mai talentați scriitori francezi”. — „Talentat? Mie-mi pare că Charles Louis Philippe este un romancier de geniu” — a dăugă tovarășul meu. De altminterlea, ai avut prilejul să-l vezi în persoană. Ți-aduci aminte

de vânzătorul căruia i-am strâns mâna pe trotuar?” — „Era Charles-Louis Philippe?” exclamai eu. — „Era Charles-Louis Philippe” răspunse cu tristeță jurnalistul.

După convorbirea de mai sus mi-am procurat cărțile scriitorului — vânzător. Am citit cu o emoțiune adâncă romanul său „*Bubu de Montparnuasse*” — un pur capo-d'operă. Charles-Louis Philippe e supranumit acum Dostoiewski al Franței, și, fără îndoială, că dacă boala crudă nu l'ar fi răpus, ar fi scris cu vremea romane tot atât de puternice ca ale genialului prozator rus.

Căci bietul scriitor francez a murit cu un an în urma vizitei mele la bazarul din dosul lui Hotel de Ville. Sărmanul, ce viață ingrată a avut! Talentul lui era înzecit mai mare ca al multor romancieri francezi, ale căror cărți se vând astăzi cu sutele de mii de exemplare — și cu toate acestea a fost nevoit să ocupe un post umil de vânzător, ca să poată trăi... Și asta din pricină că Charles-Louis Philippe n'a avut dibăcia să intereseze în serierile lui nici una din miile de cititoare frivole, cochete, superficiale cari fac reputația și averea scriitorilor „mondenei”. Nu, Charles-Louis Philippe a descris viața desmoșteniților, virtuțile discrete ale sărmanilor, bucuriile și suferințele lor... Intocmai ca Dostoiewski, el a revărsat comori de bunătate în inimile personajilor sale. Ca Dostoiewski, el a suferit de suferințele lor, ca creatorul lui Raskolnikow, el a luminat cu lumina dulce a milei sufletele umililor și a respinșilor de viață. Ca Dostoiewski, în sfârșit, Charles-Louis Philippe a îndurat mizeria și boala...

Mi-am adus aminte de el, cetind într'o mare revistă franceză câte-va scrisori inedite ale sale, un studiu asupra operelor lui. Astăzi criticii îl proslăvesc și mondenele îl citesc cu interes... fiindcă a murit! A murit, nu sânt nici doi ani de arunci. Pe când trăia însă, umil, modest și discret, puțini se interesau de dânsul... O, soartă sfâșietoare de martir!... Cât mă doare viața asta jalnică de scriitor mare, și îndreptățit, și cu câtă emoțiune tristă mi-aduc aminte de zimbetul blând, de privirea dureroasă, de chipul galben și supt al umilului vânzător al bazarului din dosul lui Hotel de Ville!.. C. R. B.

INFORMAȚII.

A R A D, 26 Aprilie n. 1911.

Oameni și instituții.

București, 11 Aprilie.

Eri am primit o scrisoare dela un prieten bun din Brașov. O scrisoare, a cărei conținut nu m'a surprins de loc. Este aceeași poveste pe care am auzit o de câteva luni. El o crede, sau se face c'o crede, eu nu pot crede. Asta-i singura deosebire între noi. Și mai e una. El probabil are aspirații de a ajunge fruntaș al vieții noastre publice. Eu nu le am. În colo sântem prieteni. Și m'am bucurat de vestea ce mi-a împărtășit-o. „Gazeta” se reorganizează. Și va fi, după cum spune el, o tribună dela care toți cei ce vor avea ceva de spus vor putea să spună — întru cât e vorba de interesul neamului nostru — liberi și fără de nici o șfială. Foarte frumos. Cu cât vom avea mai multe ziare bine organizate, cu atât putem fi mai siguri de triumful nostru, pe care azi abia îndrăznim să-l întrevădem.

„Dar nu înțeleg dușmănia față de „Tribuna”. Dragul meu prieten, ar trebui să facem odată deosebirea care trebuie făcută între oameni și instituții. Viața omului este așa de scurtă. O instituție națională are însă menirea de a trăi atât cât trăiește neamul însuși. A încerca să compromiță o instituție națională este un păcat mult mai mare decât a compromiță — cum zici tu — anumite persoane. Un om cade. Alții zece vin în locul lui, întru cât nimenea nu este astăzi indispensabil. Inchipueți însă că am pierde una dintre instituțiile noastre naționale. Nui așa că paguba ar fi enormă, dară am pierde un liceu, o bancă sau una dintre societățile cultu-

rale? Dacă — după dorința unor oameni așa de orgoliosi, așa de încântați de eul lor — ar dispărea „Tribuna”, care ziar ar putea s-o înlocuiască? Până când ai putea să introduci în casa cărturarilor, așa de puțini câți îi avem, alt ziar? Cât și-ar trebui ca să-i poți familiariza cu el?

Paguba cea mai mare din conflictul, la care și tu ai luat parte, a suferit-o cultura românească. Poate mulți cetitori de ziare reomânești nu vor mai fi crezând cu sfințenia de mai înainte în cuvântul scris, tocmai în urma afirmărilor de „echivocitate”. Și fii sigur că, de va fi să sufere din această cauză, nu va suferi numai „Tribuna”, ci toate celelalte ziare românești. și este păcat să slăbești încrederea poporului tău în ziarele pe cari le ai. I. U. S.

— Paștile în Arad. Sf. serbătoare a Paștilor a fost serbată cu obișnuita solemnitate în Arad.

Duminecă în zori la Inviere a servit P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp cu o strălucită asistență. Procesiunea învierii a fost urmată de mii de credincioși.

La sf. liturghie a servit P. S. Sa Episcopul cu aceeași asistență.

În decursul liturghiei P. S. Sa și-a citit instructiva pastorală, trimisă tuturor bisericilor din Dieceză, care a fost ascultată cu un deosebit interes. În amândouă zilele, P. S. Sa Episcopul a invitat la ospitala sa masă pe numeroși membrii ai societății aradane.

— † Nicolae Marcu, fost funcționar de poștă, membru în comitetul de supraveghere a institutului „Victoria”, un membru simpatic al societății românești din Arad, a repauzat Marți noaptea, în vârsta de 64 ani. Immormântarea lui a avut loc eri d. a. la orele 4 și jumătate. La immormântare a asistat numeros public românesc și strein și întreg corpul funcționarilor institutului „Victoria”.

Odihnească în pace și fie-i țărina ușoară.

— Costume naționale de vânzare. La Librăria „Tribunei” se află trei foarte frumoase costume naționale (din România) de vânzare.

— Logodnă. Anunțăm cu plăcere logodna colaboratorului nostru dl C. S. Făgețel din Craiova cu dsoara Iana Demetrescu Crețu. Felicitările noastre.

— Băncile noastre pentru cultura românească. Adunarea generală a institutului de credit și economii „Creditul” din Zărnești a binevoit a vota din profitul anului 1910 un ajutor de 50 cor. pentru scopurile culturale și economice urmărite de desp. Zărnești al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. Pentru acest ajutor exprim în numele comitetului și pe această cale adâncă mulțămintă și recunoștință.

Zărnești, în 20 Aprilie 1911. Ionică, directorul despărțământului.

— Accidentul doamnei P. Carp. Sâmbătă după amiază la orele 5 și jumătate un accident de trăsură s'a petrecut pe calea Victoriei, în dreptul cofetăriei Nestor.

Victimă acestui accident, care din fericire nu a avut urmări atât de grave, a fost doamna Carp soția domnului prim ministru Petre Carp.

Doamna Carp oprise automobilul pe partea dreaptă a străzii și când se dădea jos pentru a trece pe trotuar a fost deodată isbită de o trăsură de piață.

Doamna de campanie a doamnei Carp instinctiv a oprit-o din mers, astfel că birja nu i-a pricinuit nici o leziune.

Conducătorul birjei un anume Gheorghe Birjaru, cu domiciliul în șoseaua Kiseleff, Nr. 81 a fost dus la comisariatul circ. 11, unde

dl inspector Rafail a încheiat cuvenitul proces verbal,

Doamna Carp vădit impresionată de nenorocirea care era să i-se întâmple s'a urcat imediat în automobil îndreptându-se spre casă.

Birjarului, căruia nu i-se poate atribui aproape nici o vină, i-s'a dat drumul dela circumscripție.

— † **Baciu Laia.** A murit zilele aceste un lăutar vestit, de care își vor aminti toate generațiile ce s'au părăndat prin școalele Blajului. Bătrânul Laia, pe care noi l-am pomenit încăruntit, încă pe când eram copii — a fost, pe vremuri, un lăutar cunoscut pe întreg cuprinsul Ardealului. Până departe în fundul Câmpiei, vioara lui înveselia lumea la muni și la petreceri, căci nu se putea înjgheba o petrecere cum se cade, fără baciu Laia.

Vremile s'au schimbat și s'au mai stricat — în urmă — și «de când lumea-i pe nemție», baciu Laia cânta numai la secund, căci alți primii îl asvârliseră din șea. Era un meșter al vioarei, mai ales în piesele bătrânești.

S'a dus acum și el și s'a prăpădit «ca un cântec bătrânesc...»

— † **Fábián László,** fost prefect 14 ani de arindul în comitatul Aradului, a decedat ieri în vîrstă de 72 ani.

— **Barbarie americană.** Din New-York se anunță: A ceată de câteva mii albi a atacat închisoarea orașului Kentucky și pătrunzând înăuntru a scos pe un negru arestat pentru că, în cursul unei certe, omorise pe un alb.

Mulțimea a tărît pe negru până la teatru și urcându-l pe scenă, l-a legat de un stâlp.

Apoi, albi au ocupat stalurile și, scoțând toți câte un revolver, au început să tragă în negru până ce acesta, cu trupul ciuruit de gloanțe, și-a dat sufletul.

— **Mortii noștri.** *Simeon Pop*, protopop emeritat, parohul gr. cat. al Lunei-de-Arieș, a repauzat la 21 Aprilie n. în vîrstă de 67 de ani. În mormântarea lui a avut loc la 24 Aprilie în cimitirul din Luna.

Ioan Rațiu de Nagylak a repauzat la 23 Aprilie n. în vîrstă de 67 de ani în Turda. În mormântarea lui a avut loc la 25 Aprilie în cimitirul comun din Turda.

Persida Ana n. Tăran, preteasă văduvă în Timișoara, a repauzat la 23 Aprilie n. în vîrstă de 80 de ani. În mormântarea ei a avut loc la 25 Aprilie în cripta familiară din Elisabetinul-Timișorii.

— **Adunarea gen. a Soc. „Progresul“** Din Făgăraș ni-se anunță: Societatea română de diletanți „Progresul“ din Făgăraș și-a ținut Duminecă în 16 Aprilie n. a. c. adunarea generală în sala școlii gr.-or. române.

Din raportul secretarului reiese, că societatea numără: 16 membrii fondatori cu taxa de 20 coroane, 43 membrii ordinari cu taxa de 2 coroane, 50 membrii activi, scutiți de taxe. În total 109 membrii.

Averea societății să compune din: 2357 cor. 82 fil., în bani gata, depuși la „Furnica“. 1175 cor. 69 fil. în mobilier, (pian, bibliotecă, piese, muzicale, etc.). Total 3533 cor. 51 fil. Rezultă deci o creștere a averii societății față de anul trecut de 217 cor. 65 fil.

Punctul cel mai de importanță al acestei adunări generale a fost alegerea unui nou președinte în locul dlui Dr. I. Pandrea, care s'a retras de bună voie dela conducerea societății.

La propunerea dlui deputat Dr. N. Șerban, adunarea generală alege cu aclamațiune de președinte pe dl avocat Dr. Octavian Vasu, carele a mai ocupat odată acest post onorific dela 1903—1905.

Nou alesul președinte fiind de față primește onorificul post oferit și promite solemn, că întru cât îi permit puterile și împrejurările, va lucra pentru prosperarea și înflorirea societății.

Cu acestea terminându-se programa pusă la ordinea zilei, adunarea generală s'a ridicat, după ce a decurs în cea mai perfectă ordine și bunăînțelegere.

— **Regele Petru la Budapesta.** În jurul călătoriei regelui Petru la Budapesta în Serbia s'a deschis o mare agitație, pentru împiedecarea călătoriei. Mai ales Sârbii extremiști încearcă tot posibilul ca să convingă mulțimea de pasul greșit al curții, care voiește să facă vizită suveranului monarhiei care le-a luat Sârbilor Bosnia și Ertegovina. Comitetul apărării naționale a lansat un manifest în care protestează împotriva planului regelui Petru, amenințând, că se vor folosi pentru împiedecarea executării lui de toate mijloacele, fie ele ori cât de teroriste. După o telegramă din Belgrad, extremiștii nu se vor da îndărăt nici dela aruncarea în aer prin dinamită a liniei ferate, numai ca să-și vadă scopul împlinit.

În fața dispoziției generale a populației, se crede că regele Petru va lăsa călătoria pe timp mai potrivit. Această abandonare a călătoriei va avea drept rezultat demisia guvernului. Intreagă mișcarea se spune că este pusă la cale de prințul George.

— **Perechea regală a Suediei la Roma.** Din Roma se anunță că perechea regală a Suediei a sosit ieri la Roma. La gară a fost întâmpinată de familia domnitoare, miniștrii și șefii autorităților. În drumul spre palat oaspeților li-s'au făcut ovațiuni din partea populației. Amândoi regii au eșit apoi în balcon și au mulțumit publicului pentru manifestarea caldă a stimei și dragostei.

— **Ferdinand al Bulgariei la Budapesta.** Ziarul „Voss. Zeitung“ din Berlin aduce știrea că în cercurile oficiale bulgare se vorbește de o apropiată vizită a regelui Ferdinand la împăratul nostru. Pertractările diplomatice în această privință sau și isprăvit deja luând un sfârșit favorabil. Pomenitul ziar însă nu aminteste unde va avea loc această vizită, la Viena sau la Budapesta. După toate aparențele ea se va da în Budapesta, căci se știe că Ferdinand ar avea de gând să prevină pe regele Petru, care după cât se știe va sosi la 2 Mai.

— **În jurul unui câștig la loterie.** Funcționarul de bancă Conrad Wanderlich din Lugoj, cumpărase un los de o optime dela banca Gaedicke din Budapesta, trimițând prețul losului. La vre-o câteva zile se pomeneste că banca îi trimite banii înapoi. Tot atunci se prezintă la el doi domni străini, cari i-au spus că losul lui a câștigat suma de 20000 cor. din care lui îi compete 2000. Streinii i-au făcut totodată ofertul, că ei sânt dispuși ai răscumpăra partea cu 1500, dacă dânsul le va da în schimb recipisa trimiterii banilor. Funcționarul s'a învoit. Mai târziu a aflat că losul lui a

câștigat însemnata sumă de 200000 cor. și nu 20000. A plecat la Budapesta și a făcut arătare la poliție pentru înșelăciune, împotriva băncii.

Cazul a produs mare senzație în cercurile financiare.

— **Fiul lui Garibaldi și legiunea albaneză.** Ziarele din Roma au publicat zilele trecute un manifest scris de fiul lui Garibaldi, prin care chiamă la arme pe tinerii italieni, ca formând o legiune să meargă în ajutorul Albanezilor, pe cari să-i scape de jugul turcesc. În urma acestui manifest s'au prezentat mai mulți tineri la Garibaldi, dornici de a merge în luptă. Fiul eroului independenței le-a declarat însă că manifestul nu l'a redactat dânsul și că s'a făcut abuz cu numele lui, subscriindu-l ca organizatorul legiunei. Declarația a mâhnit pe tinerii cari acuză pe Garibaldi, că a abandonat planul numai la intervenție diplomatică, făcând astfel un pas nedemn de trecutul părintelui său. Tinerii doritori de război s'au întors la vetrele părințești.

— **Boala papei.** Din Roma ni-se scrie că Papa zace greu bolnav, chinuit de durerile unei podagre învechite care e gata să-l răpue. Toate audiențele acordate pentru săptămâna aceasta au fost amânate. La starea des-nădăjduită a înaltului cap bisericesc contribuie în mare parte bătrîneța și neastâmpărul care-l stăpânește — căci medicii palatului se opintesc în zadar să-l înduplece la odihnă. Dela Vatican sosesc mereu știri îngrijitoare și cu toate că momentele de criză au trecut, se poate aștepta în fiecare clipă deslegarea catastrofală.

— **Demascarea unor atentatori.** A-tă toamnă publicasem din Los Angeles știrea despre subminarea redacției ziarului „California Times“. Douăzeci de oameni au fost răpuși de această catastrofă și paguba se urca la 20 milioane de dolari. Autoritățile puse pe urma atentatorilor au descoperit că catastrofa a fost provocată de muncitorii sindicalisti cari vroiau să-și răzbuie asupra proprietarului fiindcă lucra cu muncitori neorganizați. Făptuitorii însă n'au putut fi descoperiți până mai zilele trecute când un agent a dat de urma unei conjurații a sindicalistilor, cari plănueau mai multe atentate cu dinamită contra fabricilor și antrepriselor cu muncitori neorganizați. Sau arestat mai mulți muncitori, între cari și un atentator de asta toamnă.

— **Împăratul Wilhelm pe un cuirasat austriac.** Împăratul Germaniei a vizitat Luni înainte de masă cuirasatul austriac „Francisc Ferdinand“ care de prezent petrece în apele grecești. Împăratul a cercetat cu deamănuntul toate părțile vaporului, dând expresie recunoștinței sale pentru cele văzute. Pe bord a petrecut mai bine de o oră și înainte de plecare a conferit căpitanului de corvetă Coloredo Mansfeld și Agliotantului său ordinul Vulturului Roșu, clasa a treia. Tot de pe bord a adresat M. Sale împăratului o aerogramă dând expresie bucuriei sale că a avut fericirea să viziteze acest vapor.

— **A doua crimă a lui Simonides.** Mai zilele trecute dădusem știrea despre încercarea de trădare a ofțerului de honvezi Simonides, care voia să vândă planul forturilor din Pola. După ce a fost arestat a ieșit la iveală un întreg șir de delictes condamnabile săvârșite pe când era încă la regiment. Între altele, pe când petrecea în Budapesta a falsificat pe un cambiu numele a doi advocați și a ridicat suma de patru sute coroane. Tribunalul din Budapesta a dat ordin de

— **Premiat mai de multeori.** —

BOROLINUL

leacul miraculos de casă alui

— — — **Dr. Borovszky** — — —

se vinde deja și în comitatul nostru. — Efectul și puterea acestui mijloc de casă este neîntrecut la bronchită, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți precum și la toate boalele obvenite din răceală, ca reumă, podagră, ischias, dureri în oase, aprinderi musculare și amorțire, în fine la dejerături și la încetarea rănilor provenite din arsuri. — Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului. Preparatorii: *Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapest, II, Főutca No 77c.* Se capătă în sticle de 1.20, 2.— și 2.50 cor. în Arad la farmaci le *Földes Kelemen, Kárpáti János, Vojtek și Weisz* și la farmacia *Örs Rezső* în Pâncota

urmărire contra lui, iar după ce va fi condamnat pentru trădare, va fi transportat la Budapesta unde va sta pe banca acuzaților pentru faș.

— **Un om cu meteahnă.** Sânt vr'o două luni de când pe străzile Londrei un om a căzut grămadă, iar un sergent de poliție cu ajutorul trăsorei de salvare l'a transportat la prefectură. Un medic sosit în grabă a constatat că străinul n'a pus nimic la inimă de vreme îndelungată și a dat poruncă să aducă de zor o strachină cu ciorbă ca să-i dea înenorociului, doar i-a venit sufletul la loc. Dar omul nostru când a văzut strachina i-a trântit un picior de s'a dus de-a roata, iar cu limba a cârpit pe un sergent în frunte de i-s'a făcut negru pe dinaintea ochilor. Toate încercările să-l facă să mănânce au fost de geaba și nici vorbă n'au putut scoate din el de când e internat la prefectură. Pe stradă nu puteau să-l lase că se prăpădea, de trimis l'ar fi trimis bucuros undeva, dar cine să știe din ce parte a venit. În buzunări i-au găsit un bilet de la o societate de navigație, peste Hamburg până la Budapesta și o scrisoare care poartă data tot de aici.

Dar metealna omului nu se mai isprăvea și aveau motiv să creadă că va mai ține încă multă vreme. S'au gândit una și bună, pe urmă l'au pus pe un vapor însoțit de doi agenți și mai alaltăeri au sosit la Budapesta unde l'au dat în primire. Aci încă n'au putut-o scoate cu el la nici un căpătâi, însă crede în deobște că ar fi bulgar. Dar până i-or trece căldurile l'au internat într'o casă de nebuni, poate aci i-a venit și glasul.

x **Noutăți de ridicul,** geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tenis, bile și nețuș, fotbal, mingi, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hedgüs Gyula**, Arad Andrassy-tér 15.

DR. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
In fața palatului administrativ (comitatului)

BIBLIOGRAFII.

A apărut: „**Revista Teologică**”, organ pentru știință și viață bisericească Nr. 7 cu următorul cuprins:

Dr. Nicolae Bălan: **La biserică!** — Gruia: Silvestru episcopul Maramurșului. — (Ilie Beleuță: **Științele bisericești.** — Arhim. I. Scriban: **Evenimente actuale din biserică catolică.** (Osândirea Sillon-ului). — P. M., Gh. C. și M. B.: **Mișcarea literară:** Din istoria vieții monahale; Dr. Nicolae Brinzeu: **Chestii contemporane.** N. Mihulin: **Lupta contra alcoolului și Ordinul Bunilor Templieri.** Arhim. V. Puiu: **Mănăstirile de călugărițe.** Dr. I. Lupaș: **Biblioteca Șaguna.** Dr. Lazar Iacob: **Căsătoria a doua a preoților.** — P. Morușca: **Cronică bisericească-culturală:** Seminar episcopesc. Un nou așezământ cultural. Formele externe ale cultului Dumnezeesc. „**Revista creștinească.**” Tendințe separatistice în Portugalia. Guvernul italian și catolicii. — Cantorul: **Tipicul cultului religios.** A-bonament pe un an 10 cor. Redacția și administrația: Sibiu, strada Reissenfels, 11.

La Librăria „**Tribunei**” se află de vânzare **Dr. Onisifor Ghibu, Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și educația populară** à Cor. 1 plus 5 fil. porto.

Cărți mai nou apărute din „**Biblioteca pentru toți**” a 30 fil. + 5 fil. porto postal.

591—592 Fundeșu D. C. **Basme.**
593 Andreiev. **Povestea celor 7 spânzurați.**
594—595 Zola. **Tereza Raquin. Roman.**
596—599 Dufresne. **Jocuri de șah.**
600 Densușianu. **Tradiții și Legende.**
601—602 Flamarion. **Lumen.**
603 Demetrescu Traian. **Intim.**
604 Demetrescu Traian. **Sensitive. (Poesii).**
605 Demetrescu Traian. **Aquarele. (Poesii).**
606—609 Maupassant. **Tare ca moartea. (Roman).**
610 Bolintineanu. **Călătorii pe Dunăre.**

611 Russo. **Cugetări și amintiri.**
612 Gauthier. **Avatar.** Trad. de A. Valeriu.
613 Lungianu. **Icoane din popor.**
614 Milian Gh. **Puternicul.** Schițe și Nuvele.
615 Hebbel. **Inelul lui Ghighes.** tragedie.
616 Corneille. **Horatiu.** tragedie.
617—618 Popescu N. D. **Fata dela Cozia.**
619 Roussenard. **Zece mii de ani într'un bloc de gheață.**
620 Regnard. **Legatarul universal.**
621 Sudermann. **Ioan Botezătorul.** tragedie.
622 Demetriad Mircea. **Renegatul.**
623 Wagner Rich. **Lohengrin.** trad. în versuri.
624 Moliere. **Viceniile lui Scapin.** comedie.
625 Caraiuan Virgil. **Snoave.**
626 Speranța Th. **Anecdote Marinare.**
627 Chendi II. **Portrete literare.**
628 Wagner Rich. **Olandezul Zburător.**
629. Dostoiowsky. **Nuvele.** Trad. de B. Marian.
630 Codreanu Mih. **Din când în când.** (poezii).
631 Leon Dr. **Generația spontană și Darwinismul.**
632—633 Wundt. **Hipnotism și sugestione.**
634—639 Daudet Alph. **Jack. Roman.** trad. de Haralamb G. Leca.
640—643 Maupassant Guy. **Bel-Ami.** Trad. de G. Pereițeanu.
644—645 Sacher Masoch. **Hadaska. (Roman).**
646 Ivela. **Povestiri muzicale.**
647—650 Ispirescu. **Basmele Românilor.**
651 Molière. **Tartuffe.** piesă tradusă în versuri.
652—653 Anestin V. **În lumea spiritelor. Istoria manifestărilor spiritiste.**
654—655 Shakespeare. **Regele Lear.** tragedie.

C. Bertolazzi: „**Zile de sărbătoare**”, comedie în 3 acte. Preț 40 bani. (+5 bani porto).

C. Moldovanu: „**Cetatea Soarelui**”. Poezii. Preț 2 cor. (+ 20 bani porto).

S. Masoch: „**Creditorii**”, novelă. Preț 30 bani. + 5 bani porto).

Chateaubriand: „**Atala**”. Preț 30 bani. (+ 5 bani porto).

Sadoveanu: „**Șoimii**”, roman. Ed. III-a a 2 cor. (+20 fileri porto).

Victor Eftimiu. **Fără suflet.** Nuvele și schițe a 30 fileri plus 5 fileri porto.

Apostol D. **Culea.** Învățământul despre natură. In școala primară a cor. 3.50 plus 30 fil. porto.

Lacrimi, Adio și declamări funebreale. Manual pentru preoți, învățători, cantori și pentru tot omul care dorește a cunoaște valoarea acestei lumi trecătoare, de Aron Boca din Velcheriu. Ed. II. revăzută și îndreptată a 70 fileri plus 5 fileri porto.

C. Rădulescu Motru. **În zilele noastre de anarhie.** Scrisori către tineri a 15 fil. plus porto.

H. Stahl. **București ce se duc.** Cu 95 ilustrațiuni originale a cor. 2.50 plus 20 fil. porto

Ioan Adam. **Vorbe de clacă.** Cor. 1.25 plus 10 porto.

Bucura Dumbravă: „**Haiducul**”, ediția II-a tradus de Teodor Nica a 2 cor + 20 fil. porto.

Sofocle. **Oedip la Colona.** Traducere din grece de M. Jorgulescu. Cu o prefață de N. Iorga, a 75 fileri plus 5 fil. porto.

La librăria „**Tribunei**” se află de vânzare: **Minele pe 12 luni, în 12 volume, legate în piele cu copcii, toate 12 volume 172 cor.**

Dicționare

Dicționar român-german de Sab. Pop. Barciuanu. Ediția IV-a îndreptată. 1910. broș. 6 cor. 40 fileri (+ 30 fileri porto).

Dicționar german-român de Sab. Pop. Barciuanu. Acelaș legat 8 cor. (+ 30 fileri porto).

Ediția III-a a 8 cor. (+ 30 fileri porto).

Acelaș legat 10 cor. (+ 30 fileri porto).

La „**Librăria Tribunei**” se află de vânzare:
Ion Cocârla-Leandru: **Jalea Satelor.** Poezii. Preț 2 cor. + 10 fil. porto.

Dr. F. Grünfeld:
Secretele sexuale.
à 1— Cor.

Stavrinos:
Povestea lui Mihai Vodă Viteazul.
à 15 fileri.

N. Iorga:

Balada populară românească.
Originea și ciclurile ei.

à 20 fil.

G. Dobrogeanu Gherea:

NEOIOBĂGIA.

Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare.

à 3-50 Cor.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc.
à 1-75 Cor.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.
à 15 fil.

Biblioteca populară Socec No 101—103.

Edgar Allan Poe: **Nuvele extraordinare.**

Traducere de Barbu Constantinescu.

à 80 fileri.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**

„**Tribuna**” institut tipografic, Nichin și 1712.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

BEISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eilz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

CREDIT

pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficanți mij-
locește mai avantajos:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weltzer János 15.

— Telefon No 376. —

Loc deschis*)

Onoratei direcțiune a
«Asociației Esehiană de ajutorare reciprocă»
Timișoara.

Imi țin de datorință plăcută a exprima deosebită, mulțumită, pentru plățirea corectă a sumei de asigurare devenită scadentă prin cazul de moarte cuprins în polița No. D/I—197.

Timișoara la 14 aprilie 1911.

Popovich Alesandru m. p.
oficiant.

Înaintea dvoastră:
Slavey George m. p.
Gruits Jefta m. p.

*) Pentru cele cuprinse la rubrica aceasta nu primește răspundere
Redacția.

Societate acționară „BISTRITIANA“ institut
de credit și economii în Bistrița.

CONCURS.

Publicăm concurs pentru un post de dirigent la filiala noastră din Teaca (Teke Kolozsmegye) cu salariu anual de K 2000—și 20% bani de cuartir, apoi pentru un post de practicant cu salariu anual de K 1200.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială superioară; că posedă limba română, maghiară și germană în vorbire și scriere; reflectanții la postul de dirigent trebuie să aibă praxă îndestulătoare pentru a conduce de sine stătător și cu succes agendele și contabilitatea filialei.

Funcționarii aleși au să-și ocupe posturile îndată după alegere.

Recursurile se vor înainta până în 1 Mai a. c. n. la direcțiunea subscrisă.

Bistrița (Besztercze) la 15 April 1911.

Direcțiunea Institutului de credit și economii „BISTRITIANA“.

Leon Tolstoi.

2

RĂZBOIU ȘI PACE

Trad. de A. C. Corbul.

— E cât se poate de amabil din partea d-tale că ai venit să-ți petreci seara la o biată bolnavă, spuse ea schimbând cu mătușa ei o privire turbure, în vremea ce-l prezinta.

Pierre îngână câteva cuvinte neînțelese, în vremea ce ochii îi rătăceau de jur împrejur. Deodată, zâmbi cu veselie și o salută pe mica prințesă ca pe o veche cunoștință. Apoi se închină în fața „mătușei"... Ana Pavlovna avusese dreptate să fie neliniștită, căci Pierre o părăsi în mod bruscă și înainte ca ea să-și fi sfârșit fraza asupra sănătății Majestății Sale. Ea îl opri, speriată:

— Il cunoașteți pe abatele Morio? îi zise ea. E un om foarte interesant.

— Da, am auzit vorbindu-se de proiectul său de pace veșnică; e foarte spiritual aceasta... dar eu nepuțință de împlinit.

— Credeți? întrebă Ana Pavlovna, ca să spue ceva, reluându-și rolul de stăpâna casei.

Dar Pierre se făcu vinovat de o a doua nepoliteță: abea o părăsise pe bătrina mătușă, fără să fi așteptat măcar sfârșitul frazei ei, și iată-l că o reține acum pe Ana Pavlovna, explicându-i cu capul înclinat și cu picioarele vigurose pironite pe dușumea, pentru ce proiectul abatelui Morio nu era decât o utopie.

— O să mai vorbim noi de asta, îi zise surizând d-șoara Scherer.

Desbărându-se de tânărul poznaș, ea își reluă ocu-

ANUNȚ.
Cu începerc dela 15 Maiu 1911 caut un
CANDIDAT de ADVOCAT

român cu practică, pe lângă condițiuni favorabile. Notez că mai am încă un candidat.

Dr. Ilarie Hoadrea, adv.
Zernești (comitat. Făgăraș).

Aviz!

La Dr. Aurel Ciatu, medic practic român în Graz, *Jakomini gasse 63* se primesc număidecât 3 tineri români, sau 3 coci-niță române din familie bună, cari voiesc să studieze sau să petreacă în Graz în locuință cu întreținere deplină. Prețul de persoană lunar 90 Cor. Pianu e la dispoziție. Cu informațiuni mai detaliate servește bucuros Dr. Ciatu.

Cele mai escelente instrumente pentru săparea de :

fântâni arteziene
le pregătește și expediază
VÁRADY LAJOS
fabrică de instrumente în
H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca
Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comerele, singuraticii: singari pot face săparea cu instrumentele sale.
PRIMLUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.
Recomandă și mașini pentru împletitul de sârmă.
Catalog de prețuri gratuit și franco.
PEMIAT LA ȘASĂ EXPOZIȚII.

„CRIȘANA“
institut de credit și economii soc. pe acții în Brad.
CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de funcționar la filiala institutului din Gurahonț (Honcztó, com. Aradului) să publică concurs cu termen până în 10 Maiu st. n. 1911.

Emolumentele respectivului să fixeze cu K. 1200 salariu și K. 300 bani de cuartir, în afară de aceasta mai primește 6 cuincuenale à 10% după salariul fundamental și tantie-mă statutară.

Dela reflectanți să recere ca să documenteze că au absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posedă în afară de limba română, limba maghiară, eventual și cea germană, în scris și vorbit și că au praxă de bancă suficientă pentru licidatură.

Se cere că mai departe a fi eliberați de serviciul militar activ.

Cel ales numai după un an de probă va fi denumit definitiv, când va fi înscris și la fondul de penziune al institutului.

Cererile dimpreună cu atestatele în original sau copie legalizată au a să înainta la subsemnata direcțiune în Brad, iar postul este a să ocupa imediat după alegere.

Brad, 13 April n. 1911.

Direcțiunea.

Anunț.

Subscrisul am lipsă de
un candidat de avocat

cu praxă foarte bună, care e în stare de a conduce o cancelarie advocațională, lucrând și în cauze mai complicate independent. Respectivul să stie perfect limba maghiară, să concepieze fluid și să o posedă și în grai viu. Reflectanții, pot ocupa locul imediat, pelângă condițiuni favorabile.

Dr. Mátyás Lázár, avocat.
Sibiu, Nagyszeben,
Strada Cisnădiei No 28.

pațiunile de stăpâna casei, ascultând, privind, gata de a interveni, când conversațiile încezeau. Intocmai ca un șef de țesătorie ce se plimbă în mijlocul lucrătorilor săi, observând nemiscarea, sau scârțăitul vre-unei mașine dogite și care se grăbește s'o pună din nou în mișcare, Ana Pavlovna mergea prin salon, se apropie când de un grup tăcut, când de unul vorbăret și cu un cuvânt, cu apropierea sau depărtarea dibace a vre-unei persoane, ea întorcea mașina de conversație ce urma să funcționeze într-o mișcare egală și liniștită. Teama pe care i-o inspira Pierre nu-i dădea pace; ea îl văzu apropiindu-se, ca să asculte ce se povestea în preajma lui Mortemart, și de acolo se îndreptă la grupul abatelui Morio. Pierre, crescut în străinătate, petrecea în clipele acelea la cea dintâi serată din Rusia; el știa că în jurul lui erau adunate cele mai distinse persoane din Petersburg și ochii săi mari deschisi, treceau dela unul la altul, ca aceia ai unui copil într-o prăvălie de jucării — atât îi era de teamă să nu piardă vre-o discuție interesantă. Privind la toți oamenii aceia atât de distinși și siguri de ei, el aștepta mereu un cuvânt spiritual și fin. Conversația abatelui Morio atrăgându-l mai mult, el se opri, așteptând prilejul să-și spună cuvântul: căci aceasta e o slăbiciune a tineretului.

III.

Seara se scurgea regulat, în toate colțurile grupurile stăteau de vorbă fără întrerupere. Afară de mătușa, ce ședea lângă o altă doamnă în vârstă, cu fața săpată de lacrimi și care se simțea cam străină în această adunare strălucită, musafirii erau împărțiți în trei grupuri. În centrul primului grup, unde domina elementul masculin, se ținea abatele; al doilea, format numai din tineri, o înconjura pe Elena, această frum-

sete princiară, și pe prințesa Bolkonsky, așa de încântătoare, așa de dragută, așa de proaspătă, cu toate că prea plină poate pentru vrâsta ei; al treilea grup se ținea în jurul lui Mortemart și al d-șoarei Scherer.

Viconte, cu chipul blând și cu manierele plăcute, trecea drept un om celebru; dar, de bine crescut, el păstra o atitudine modestă. Ana Pavlovna profita de fama lui ca un „maitre d'hotel“ care prezintă clienților un fel de mâncare, care servită de altul ar fi respinsă poate... așa, ea servia musafirii ei pe viconte mai întâi, pe abatele mai apoi, ca pe un fel rar și delicios. În preajma lui Mortemart se vorbea de asasinatul ducelui d'Enghien. Viconte susținea că ducele murise din pricina sufletului său prea înalt și că Bonaparte avusese pricini personale ca să-l ucidă.

— Ah! da! „povestește-ne aceasta, viconte!“ rosti cu veselie Ana Pavlovna, care găsise în fraza: „povestește-ne aceasta, viconte!“ un vag parfum Louis XV.

Viconte zâmbi și se închină, semn că primește. În jurul lui se formă un cerc des, în vreme ce Ana Pavlovna invita lumea să-l asculte.

— Viconte, șopti ea vecinului ei, l-a cunoscut pe duce foarte de aproape; viconte, repetă ea întorcându-se către un altul, e un povestitor admirabil; viconte (aceasta, la adresa unui al treilea) aparține aristocrației celei mai înalte, lucru ce se vede de altfel.

Și iată cum viconte fu prezentat publicului, ca un fel din cele mai rare, de către un „maitre d'hotel“ iscusit și distins. El zâmbi cu fineță, pregătindu-se să-și înceapă povestea.

— Așează-te aci, lângă noi, scumpa mea Elena, se adresă Ana Pavlovna frumoasei fete care forma centrul unui alt grup.

Noutăți senzaționale și elegante!

în magazinul de modă pentru dame:

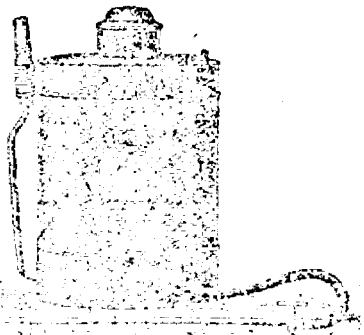
JOSIF KUNST

Timișoara-centru, Strada Merczy. Asortiment bogat! Prețuri miraculoase, ieftine și solide.

Szontágh Pál hărăgar în Csetneken. :-

Depozit: Budapest, IX., Üllői-ut 19.

Recomandă fabricatele proprii, cunoscute până acum de cele mai bune în stropitoare pentru viță de vie brevete TURUL. Fabricatele TURUL întrunește toate calitățile stropitoarelor VERMOREL întrecându-le cu mult. Stropitoarele TURUL sunt pregătite din plăci de aramă cisălate cu un conținut de 16 litri.

Prețul unei stropitoare împreună cu împachetatul face 32 coroane. Tevi prelungite pentru stropirea arborilor 250 Cor. Vânturător francez (conform cererii) 240 Cor. Avem apoi stropitoare sistem »Söllösgazda« în asemănare perfectă cu »Vermorel Eclair« în preț de 40 Cor. bucata. Stropitoare pentru trandafiri KIS TURUL cu conținut de 07 litri cu 8 cor. bucata. Tot același cu conținut de 2 litri cu 12 coroane bucata. Pompe de pucioasă contra omidelor HUNGARIA cu 40 Cor. ÜVEGHENGERES cu 52 Cor. bucata.

Cataloge trimite gratuit. — Firma fondată la anul 1835. — Telefon No 56-40.

Din nici o casă românească
Să nu lipsească!

Doctorul de casă sau DICȚIONARUL SĂNĂTĂȚII.

Improbabil cu 315 chipuri și vorbind despre:

Strictura și funcțiunile organului omului, Medicina uzuală și de urgență, Tot-felul de boale, Accidente, Otrăviri, Asfixii, Epidemii, Contagiuni, Microbi, Nevroze, Ipnostim, Medicamente, Plante medicinale, Panșamente, Igiena generală, Alimente și băuturi, Locuințe, Îmbrăcăminte, Igiena preventivă, Igiena etăților și prof., orașelor și satelor, Ape minerale, Hidroterapie, Băi, Electricitate, Exercițiu, Gimnastică.

De Doctorul V. Bianu,
medic primar al spitalului I. C. Brătlanu din Buzău. Comandor al ordinului »Coroana României«. Medic major în rezervă.

Prețul 14 Coroane. + (Porto postal 80 fileri.)
Se poate căpăta la Librăria Tribunei, Arad.

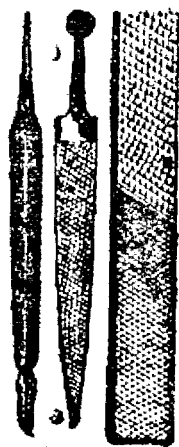
● STEIN MIKLÓS ●

— fabrică de tăiat pile —

Oradea mare - Nagyvárad.

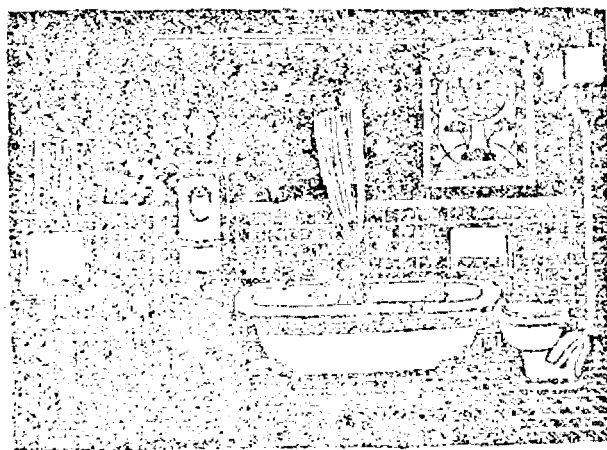
Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Max. Ruck, tinichigiu Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firmei vane de scaldat, n toată mărimea ș. a.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pletrari.

Atelierul central al magazinului: Cluji—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

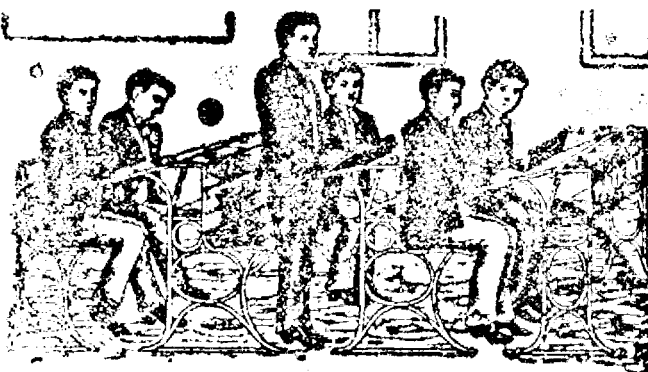
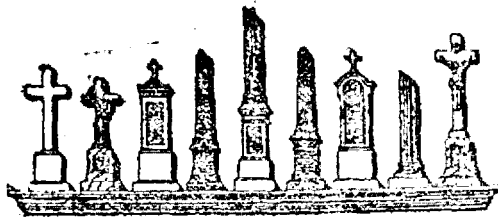
Magazin de pietri monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașini. —

Nr. 200-911.

CONCURS.

Intreprinzătorii, cari doresc de a executa lucrările necesari la edificândă școală gr. cat. din parochia Chilioara (Szilágykirva) cott., Szilágy protopopiatul Oartei, Diecesa Gherlei, prin aceasta să recarcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea recerută la oficiul parochial gr. cat. din Chilioara (u. p. Diosad,) cel mult până în 26 Maiu 1911 la 2 oare d. a.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Ofertele despre acelea lucrări, respective condițiunile de edificare în preliminarul de spese și planul aprobat de Preaveneratul Consistor de Gherla cu datul de 5 Aprilie Nr. 2984—911 se pot studia zilnic, la oficiul parochial gr. cat. din Chilioara între 8—12 oare a. m. și 2—4 p. m.

Licitațiunea publică minuendă se va ținea la 1 Iunie 1911 st. n. la 2 oare d. a. cu prețul de strigare 11 mii de coroane, pe lângă care comuna să mai deobligă a purta materialul la fața locului, 20 stânjine de peatră liferează comuna gratis. Celelalte din banii întreprinzătorului, respective cum se va încheia contractul.

E de a se zidi sală de 12 l. și 6,30 m. lată 3,80 m. n.; 2 chilii și culină la învățătoriu, cămară și antisambă după cum sunt luate în plan.

Chilioara, la 19 Aprilie 1911.

Din încredințarea comitetului.

Leon Maior
prot. în loco.

Sabo Jacob
curator prim.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).
Cancelaria: Piața Erzsébet-fő tér No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a oric-
soiu de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole
Bpest, VI., Teréz-körút 21.
Cereți catalog.

M. Schromm
mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soi. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soi se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în ALBA IULIA. Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lângă biserica călug). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din branșă aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Invenție Nouă.

Invenție Nouă.

Moară de oțel

pentru întrebuintare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mânat cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

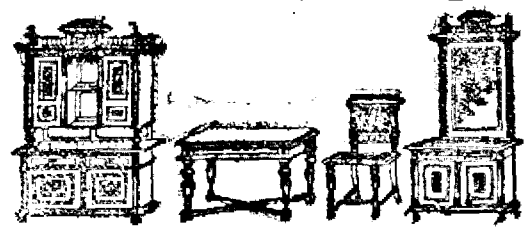
Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

șimplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu—N.-szeben, Elisabetg. 20.

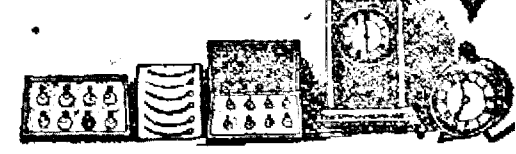

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserică, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă liferare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciosornicar, în Orăștie. Szászváros. Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. —

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște filleri) își poate asigura tot natalul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adecă unamile coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Decl. contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natalul l-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura tratul liniștit în viitor, iar de altă parte acelacă la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru tratul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie primesc ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plătirile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abziece și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decars de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olaneză »Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrenten« din Amsterdam (reprezentanța pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset.

„Făgetana“

Institut de credit și economii în Facset.

Stabilimentul de sculptură în piatră al

Văd. FRANK VILMOS^{NÉ}

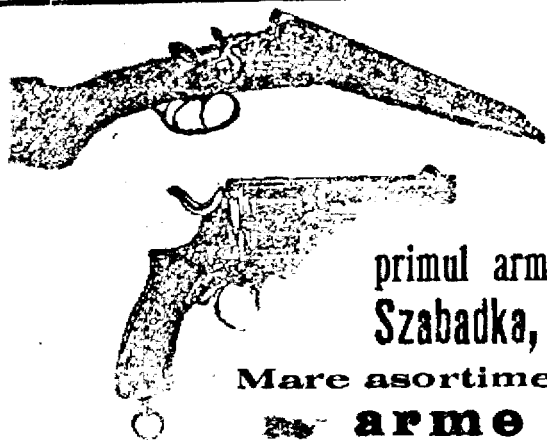
Arad, Piața Boros Béni No 2

Recomandă în atențiunea binevoitoare a on. public, magazinul său bogat asortat cu

petrii mormântale.

Pentru orientare țin să amintesc că firma aceasta o conduc dela 1882 spre cea mai mare mulțumire a publicului și și pe mai departe scopul îmi va fi ca să satisfac stimații mei clienți cu serviciu prompt și cu acurateță. — Garanță deplină dă pentru îndeplinirea oricărei comande măestrul sculptor, conducătorul stabilimentului meu dl Iacob Belloni, care de 42 de ani lucră în bransa aceasta. Rog deci binevoitorul sprijin — și pe mai departe. Cu tot respectul:

Văduva Frank Vilmosné.

**Haas =
Károly**

primul armurar și optician din
Szabadka, Egres-u. (Uri
Kaslnó).

Mare asortiment de
arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pelângă garanție și prețuri moderate totfelul de reparaturi d arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

In atenția proprietarilor de pământ!

Recomandăm în atenția on. proprietari de pământ, patenta
mașină de sămănat porumb

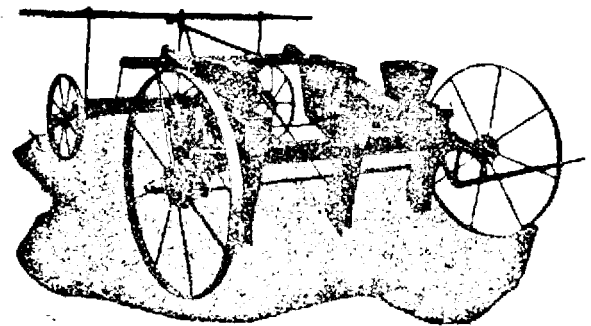
(cucuruz), cea mai nouă și cea mai bună calitate dintre mașinile existente. Prețul 150 cor. bucata. Vindem și pelângă o favorabilă plătire în rate. Cataloge trimitem gratuit.

Cu stimă:

Frații Burza

fierărie în Arad,

Boros Béni-tér 1

= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₁₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticippez speșele de intabulare, convertex datorile de interese mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichis, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prizele pe lângă onorar acuisitorii de afaceri abili și demni încredere.